

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

1958
STEV. 2

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

K A Z A L O

Anton Benetek: Duhovnik v fari	33
Ignacij Lenček: Veritatem facientes in caritate	35
Alojzij Šuštar: Quid de laicis?	39
Jože Guštin: Gospod proš Benetek — 81-letnik	44
Pavel Slapar: Knjige	46
Nameni Apostolstva molitve za leto 1958	52
Mesečnik „Ave Maria“ petdesetletnik	53
P. Fortunat Zorman OFM: + P. Kazimir Zakrajšek OFM	53
P. Fortunat Zorman OFM: Pokojni Aleksander Urankar OFM	54
Novice od povsod	58
Po katoliškem svetu	63

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo: Rev. Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike;

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Karel Pečovnik, St. Petr's Church, Dumont, Minn.

Čile: Rev. dr. Anton Trdan, Capellán, Hacienda Aculeo, Est. Hospital, Chile

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma

Trst: Rev. Jože Jamnik, Via Nazionale 89, Marianum, Opčine Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Ostala Evropa: Rev. Zdravko Reven, Grand' Rue, 37, Charleroi, Belgique.

Naročnina: Za Argentino in Čile 40 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi stipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so namenjeni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO V

1958

ŠTEV. 2

Duhovnik v fari

Anton Benetek, Avstrija

Na neko javno zborovanje, kjer je šlo tudi zoper vero, Cerkev in duhovnike, je prišel domači župnik. Eden tistih govornikov, nadgozdar, mu zakliče: „Vi spadate v cerkev med stare device.“ Župnik pa mu odgovori: „Vi pa v gozd med zajce.“ Takim, ki med ljudstvo širijo krive nauke, ni prav, da bi se dušni pastir brigal tudi za njihovo delo. Zveličar pa v priliki o dobrem pastirju pravi: Najemnik pa in kdor ni pastir in ovce niso njegove, vidi volka priti in popusti ovce in zbeži ter volk ovce pograbi in razkropi. Naš zgled nam mora biti Jezus, kot pravi: Jaz sem dobri pastir in poznam svoje in moje poznajo mene. Da pa dušni pastir pozna svoje vernike, mora iti med nje. Torej duhovnik naj gre med svoje vernike. Naj obiskuje svoje farane na njihovih domovih in se z njimi razgovarja. Meni se tukaj zdi, kot bi hotel z enim litrom vode pokropiti velik vrt. Rad bi šel več po fari, pa mi zlasti pisarniško delo vzame toliko časa. Kolikor mogoče, rad grem. In tukaj moram z odkritosrčno hvaležnostjo priznati: Sem že 29 let župnik, prošt v Tinjah. Veliko pridem med družine. Pa šet nikjer nisem opazil, da jim ni všeč, če se jim zglašim. Smo res farna družina. Duhovnik v fari. zunaj cerkve.

Nekoč sem dal svojim šolarjem domačo nalogo, naj enkrat napišejo, kake imajo podobe doma v hiši; drugič, kako je ime vsakemu v družini in kedaj ima svoj god. Iz tega sem že precej spoznal dotične družine.

Pri mašniškem posvečenju mazilijo škof novomašnika in molijo: naj bo blagoslovljeno, kar bodo te roke blagoslovile. In tako duhovnik tudi zunaj po fari deli blagoslov. Kako lepe so molitve, ko se blagoslovi nova hiša. Tukaj se prosi, naj Bog vzame v svoje mogočno varstvo to hišo, njeno opravo, njene prebivalce, za sedaj in za bodočnost. Božji angeli naj odvrčajo od te hiše vse, kar bi bilo škodljivo za telo in za dušo. Kot vidno znamenje tega blagoslova in varstva se navadno blagoslovi križ in se pritrdi na vidno mesto v hiši. Je, kot bi Jezus sam prišel stanovat v to hišo. Spet gre duhovnik po fari blagoslavljal veliko nočna jedila. Naj bi se tu vsi spomnili Jezusa častitljivega in naj bi jim Jezus križani, vstali dal vse dobro za dušo in telo, posebno tudi ljubo zdravje. Spet duhovnik blagoslavlja polja. Apostol uči: Ne tisti je kaj, ki seje in sadi, ampak tisti, ki rast daje, vsemogočni Bog. Med prvo svetovno vojsko so v nekaterih

naših farah vzeli duhovnika ravno pred veliko nočjo. Ni duhovnika, ni blagoslova, ne v hiši in ne na polju. Naša fara je kakor puščava, so tarnali potrti verniki.

Kakor je bil Zveličar na zemlji, tako je sedaj duhovnik prijatelj bolnikov. Ne samo, da jih pride sprevidet, tudi jih sicer rad obiše. Tudi če gre s časom bolj na tesno.

Ko sem bil župnik v Djekšah, pride na večer v sredi mojega nujnega dela pošta: Rebrnikov oče prosijo, da jih pridete obiskat. Nedavno sem bil očeta sprevidel, tudi pred par dnevi še obiskal. Daleč je tja blizu dve uri na eno stran. Grem. Ko me oče zagleda, reče: Ali ste že spet tu? Nimate doma nič dela in nič jesti? Pamet mu je oslabela. In vendar je bil vesel, ko sem ga blagoslovil in mu stisnil roko — zadnjikrat.

Slično drugokrat. Blaga žena in mati, gospodinja pri Drtniku na Djekšah, stara komaj 32 let, jetična. Lepo pripravljena na vse. Ko vstopim, je sedela na postelji. Reče mi: Ko ste bili pred par dnevi pri meni, sem pozabila vas nekaj vprašati. Ko pridem v nebesa, kaj naj povem tam Jezusu in Mariji o vas? Rečem ji: To prosim, da bi vsi tisti, ki so moji dušni oskrbi izročeni ali še bodo, prišli v nebesa. „Bom,“ je kratko odgovorila. Drugo jutro ji je zapel veliki zvon pri Sv. Martinu na Djekšah.

Katekizem posebno nam duhovnikom v imenu Jezusovem priporoča tale dobra dela: Obiskovati bolnike, svariti grešnike, tolažiti žalostne, prav svetovati, mir prinašati v družine.

Včasih še posebna skrb našene duhovnika po fari. V Medgorjah so zadnja leta popravljali in veliko storili pri cerkvi. Dušni pastir tam mi je pravil: Od časa do časa grem po fari prosit za cerkev, ko vsako delo toliko stane. Pri tem obisku nabere vsakokrat tri do štiri tisoč šilingov. Cerkev nima nič posestva. Pa tudi gre. Še lažje kot če bi cerkev imela posetvo. Spet drugod, če je le mogoče, gre dušni pastir po fari nabirat naročnikov za dobre knjige in liste.

Lansko leto sem stal nekoč ob grobu župnika, ki je umrl pred dobrimi 50 leti — Lorenc Sever v št. Pavlu v Zilski dolini. Pride tja stara mati s tremi drobnimi otroci, prinese na župnikov grob novih cvetic in mi pravi: To so otroci moje hčere. K temu rajnemu gospodu sem hodila v šolo. Tudi so radi zahajali k nam na dom. Z našim rajnim očetom sta si bila dobra prijatelja.

Tako v hvaležnosti in molitvi še v poznejše rodove živi spomin na dušnega postirja, ki je ljubil svoje farane.

Biti dober duhovnik pomeni: Posvetiti se popolnoma skrbi za duše; žrtvovati zanje ves čas, vse moči, zdravje in tudi življenje; žrtvovati vsak dan osebne prijetnosti, nagnjenja in užitke na oltarju potreb in zahtev duš, ki so najlepši in najbolj izbran delež duhovnikov. Samo tako bo mogel duhovnik uspešno vršiti svoje veliko poslanstvo, za katerega je bil izbran: Vrniti svet Kristusu, omogočiti dušam vstop v njegovo presveto Srce in dati jim razumeti misterij neskončne Ljubezni božje.

Luisa M. Claret de la Touche

Veritatem facientes in caritate (Ef 4, 15)

Ign. Lenček, Argentina

III.

Krščanski človek, kot božja podoba po duhu, spoštuje in visoko ceni **spoznavno resnico**, kot otrok božji še posebej **razodeto resnico**. V večji meri velja to za duhovnika, ki je povrh vsega še v službi resnice, apostol resnice.

Pravi odnos do spoznavne resnice vključuje več reči. Nakažem le kratko in le nekatere za nadaljnje razmišljanje, za osebna vprašanja in odgovore, ki si jih more vsak sam sebi staviti.

1. Najprej biti **odprt**, **sprejemljiv** za resnico.

Znamenje škodljive povprečnosti je, biti do resnice na sploh povsem **indiferenten**. Je pa to še vedno v duhu časa. Mnogim resnica kot taka ni nikaka vrednota sama v sebi; vsa njena vrednost je kvečjemu v njeni neposredni praktični porabnosti.¹ Eni govorijo skeptično in cinično za Pilatom: „Quid est veritas?“ Drugi zapirajo oči pred njo, ker se je boje. Spet drugi so trmasto zaprti in zazrti v svoje misli in nočejo videti ničesar drugega in drugačnega; vedno imajo prav. Tretji že vse vedo (tudi mnogi med duhovniki!); zanje ni dvomov ne vprašanj, zato ne potrebujejo in ne iščejo odgovorov; srečneži že posedujejo vso resnico. Vpliv praktičnega materializma, ki mu je le za stvarno ugodje in udobje, ubija smisel za duhovno vrednost resnice. Podobno je s tistimi, ki hočejo živeti v miru, po starem; resnica bi jih morda zadela, razgibala, vznemirila, naložila kako spremembo v življenju in delu, vrgla jih iz uglasjenih tirov. Take in podobne drže so danes, v času duhovnih kriz in prelomov, zavračanje in iskanje, v dobi širjenja in grobega vsiljevanja zmot, zares neodgovorne za vsakega kristjana, še posebej za duhovnika. So greh opustitve, negacija važnega apostolata.

Druga je nevarnost **enostranosti**: da se človek ne zapira eni vrsti resnice, ker se je ves zagledal in potopil v drugo. V tem je nevarnost sodobne tehnične miselnosti.² Danes stoji matematično, prirodoslovno-fizikalno, tehnično mišljenje tako v ospredju, da se zdi, edino vredno, edino zanesljivo, edina pot do realnosti. Na njem visi z nekakšnim religioznim občudovanjem, od tam pričakuje odrešenja. Kar po tej poti dožene, je, česar tako, po tej metodi ne odkrije, tega ni. Tako se zapira pred duhovnim svetom, pred nadčutno resnico. To zaprtost bo mogel razbijati le, kdor je sam trden v duhovni resnici, prepričan o njej, zavzet zanj, v njej bogat na globoko in široko. A tudi sami smo ogroženi od ozračja tehničnega mišljenja, ki se nam vsiljuje po svoji svojski razvidnosti in po svoji privlačnosti, ko vidimo njegove uspehe v mogočnem tehničnem napredku. Vsekakor pa posmehljive in pomilovalne opombe, ki jih je še slišati na račun špekulacije, filozofiranja in teologiziranja, kažejo na vpliv tehnične miselnosti in trobijo v njen rog.

¹ Prim. Lenček, Puščava raste, Meddobje, 1955, 4—5.

² Prim. H. Brunner, Die Gefahren des technischen Denkens, Stimmen der Zeit, 1956, 335—346.

Nevarna je za duhovnika še druga, prejšnji nekam sorodna enostranost: zanimanje samo za neposredno praktično znanje. Poznanje načel in metod za nekako tehnično in pravno pravilno manipuliranje n. pr. pri delitvi zakramentov — in v dušnem pastirstvu sploh —, ne samo ne zadostuje, marveč more postati celo kvarno, kadar ni združeno z bistvenejšim: z globokim, teološko-špekulativnim, notranje prevzetim in budnim znanjem o skrivnostih zakramentalnega in nadnaravnega življenja sploh. Voditi more ne le v mehanično, brezdušno ravnanje s svetimi rečmi,⁸ marveč tudi v nekam tehnično, neosebno pojmovanje milosti in sredstev zanjo. Tako se more zgoditi, da pojmuje (nerefleksno seveda, a dejansko) kdo zakramente kot nekake automate, lijake, skozi katere se nam vlivajo milost in „vlite“ kreposti, ne pa kot „organe našega osebnega srečanja z Bogom“.⁹ Tudi v milosti vidi morda zgolj neko reč, medicino, ki nam je dana, da naše sile krepi in dviga; pomeni mu le neko moč, ki mu je tako dana. Prezre pa, da je milost obenem in prej „refleks božje ljubezni do tega določenega človeka osebno, žarek luči, ki zasije v človeku, ker se je božja ljubezen nagnila k njemu in ki sije, dokler se nagiba“.¹⁰ Tako čuti človek milost ne kot neko neživo, skoraj stvarno silo, marveč kot osebni dar božje ljubezni, ki je obenem apel, poziv, da na to božjo ljubezen odgovori s svojo ljubeznijo: spet srečanje z Bogom, osebni stik, zveza z njim.

To je le en primer. Pa je še več drugih načinov, ki se po njih pokaže primat teorije pred prakso in nepogrešljiv, čeprav posreden, praktičen pomen špekulativno-dogmatične poglabitve.⁹

2. Drugo je: iskati resnico, rasti v resnici, poglobljati se vanjo.

V vsakem resničnem spoznanju človek privzame vase na intencionalen, spoznaven način spoznano realnost. Tako človeka resnica notranje polni, bogati. Z vsakim spoznanjem je njegov duh bogatejši in tako bolj po božji podobi. Le iz bogastva resnice je možno bogato življenje. Iz osebnega bogastva verske resnice je možno bogato versko življenje. Večje spoznanje je podlaga za večjo ljubezen, ker „nihil volitum, nisi praecognitum“. Čim globlje spoznavamo, kaj je sv. maša, kaj so zakramenti, globlji je naš odnos do njih, večji sadovi. Meditacija ni študij, a študij jo oplaja. Itd.

Posebej je vsak človek, tudi duhovnik, dolžan, da toliko vé, kolikor je potrebno, da svoj poklic, svojo službo dobro in, kolikor je na njem, uspešno vrši. Ne gre le za neko abstraktno duhovniško službo na sploh, marveč konkretno za mojo, danes in tu, na mestu, na katerem sem. More biti, da je bilo za delo doma in pred 15 leti moje znanje zadostno, da pa več ne zadostuje tu in danes. Razmere so zelo drugačne. Doma smo imeli takrat opraviti z vernimi in za silo poučenimi ljudmi, ki so bili ze versko resnico odprti, malo zahtevni in malo kritični, zavarovani več ali manj pred nevero. Tu je velik del krščenih ljudi dejansko nevernih;

⁸ O tem govori jasno in odkrito K. Rahner (Beichtprobleme, v *Schriften zur Theologie* III, Benzinger, 1956, 227—245) z ozirom na spoved. Vredno branja. Posebno, ko odkriva „legalistično-magične tendence v današnji spovedni praksi“ in kaže na smer bodočega razvoja spovedi.

⁹ Glej H. Schillebeeckx O. P. „Sakramente als Organe der Gottbegegnung“, v *Fragen des Theologie heute*, Benzinger, 1957, 379—401.

¹⁰ O. Semmler SJ. *Gott und Mensch in Begegnung*, Frankfurt, 1956, 42.

⁹ Prim. *Omnes unum*, 1955, 101.

so praktično ateisti na zunaj in na znotraj. Drugi imajo neko osnovno vero, a ne vedo o veri skoro nič, ali pa je še to, kar vedo, deloma krivo, vražno. Spet drugi vedo več povedati proti veri kot zanje. Le redki so, ki kaj prida poznajo verske resnice, in ti bi radi vedeli več, bolje in globlje. Te oznake veljajo za domačine, a v neki meri tudi že za naše ljudi; vsaj v nevarnosti so, da se temu vzdrušju aklimatizirajo, posebno mladi. Tudi razmere doma so se bistveno spremenile; doba materialističnega prepojevanja bo pri starih in mladih zapustila globoke in usodne posledice. Tu v tujini in tam doma je in bo torej potrebno aktivno apostolsko pridobivanje; šlo bo za prave spreobrnitve, konverzije; treba bo temeljitega poučevanja (skupnega in individualnega), začeni od prvih osnov naprej. Treba bo pota apologetike prilagoditi današnjemu človeku, da ga bo mogoče iz njegove brezbriznosti, iz njegovih zmot (ne iz zmot 3. ali 16. stoletja) in iz njegove miselnosti privedi k Bogu in v Cerkev, govoriti mu v njegovem jeziku, da nas bo umel, govoriti tako, da ga bo resnica zgrabila in prevzela. To je danes duhovnikova nujna, v nekem oziru prva naloga („fides est humane salutis initium“, Trid.), ki nalaga veliko odgovornost.

To delo je gotovo težko. Poleg drugega (n. pr. apostolskega duha, velike ljubezni: veritatem facientes in caritate!) je nujno potrebno temeljitejša, sodobnejša znanje teologije, filozofije, pastoralne psihologije itd.¹ Brez tega je delo brezupno početje. Še lotiti se ga ne upamo, ob čutu manjvrednosti. Usodna zmeta je, da zadostuje znanje, pridobljeno v času bogoslovnega študija. Tedaj dobi le „prima initia sacrarum disciplinarum“, pa še to pade pod zakon človeške pozabe. Če Cerkev v svojem zakoniku ukazuje duhovnikom, da vse življenje študirajo,² gotovo ne misli le na prebiranje starih in pogosto zastarelih učbenikov. Teologija se, posebno danes, razvija, njeno spoznanje napreduje; mnogokdaj skuša tudi stare resnice podati na način, ki je sodobnemu človeku primernejši in upošteva njegovo miselno in sploh duhovno stanje. To ne sme mimo nas. Bojimo se zdravnika, ki ni „na tekočem“ v medicini in ne pozna novih metod; nimam zaupanja vanj. V podobnem našem primeru se ni čuditi, če nam ljudje ne zaupajo svojih religioznih problemov. In, ali mar sami ne čutimo vrzeli? Kako bi pomagali danes človeku, ki ne veruje, pa išče Boga? Rad bi videl, da je. Gotovo ni mogoče Boga kar pri-dokazati (andemonstrieren), a brez nekih in v neki obliki podanih dokazov tudi ne gre. Kaj bi rekli in kako? Ne bo najbrže uspeha, če mu bomo prebrali „quin-quae viae St. Thomae“. Kaj šele, če bi prišel kdo z Marxovimi dokazi, da Boga ni? Vemo zanje in za odgovore?“ Ali s Sartrejevimi, da Bog ne more biti?“ Če bi nam stavil enega od treh njegovih dokazov v rešitev: „Če bi bil Bog, bi človek ne bil svoboden. A človek je po svojem bistvu svoboden. Torej Boga ni. Ne more biti.“ Vemo, za kakšno svobodo gre? Vemo o svobodi dovolj za naš čas, ki mnogo govori o njej in se bori zanje? Vemo prepričevalen odgovor? Tako moremo pre-skušati brez konca. Tudi vrzeli ne bo konca. Vrzeli pa pomeni več ali manj zadol-

¹ Obširneje sem o tem in podobnem pisal v O. u (1955, 100—111): Nekateri problemi teološkega študija. Prim. tudi tam navedeno literaturo.

² Lett. past. ad cler. Illyr. 1911; cit. Fr. Ušeničnik, Pastoralno bogoslovje, Can 129. Prim. F. Ušeničnik, o. c. 35—39.

³ M. Reding, Politischer Atheismus, Graz 1957, 147—253.

⁴ isti, Provisorischer Atheismus, v Studi filosofici (Analecta Gregoriana V. LXVII), Roma, 1954, 123—129.

ženo neznanje. Mislim, da ne trdim preveč, če postavim tezo: v današnjih razmerah je vsak duhovnik v vesti dolžan izpopolnjevati se v teologiji in v drugih, z njo zvezanih obmejnih materijah. Če pa je dolžnost, je pa že zadeva naše ljubezni do Boga. Veritatem — in caritate.

Pa še ena misel naj bi nas k temu nagibala: ljubezen do teologije same, brez ozira na prakso. Teologija je človeško prizadevanje razkrivati vsebino božjega razodetja, jo skušati doumeti, kolikor se da in do koder se da. Tako je ljubezen do teologije ljubezen do božje besede, ki jo je Bog v svoji ljubezni do nas vsem (in vsakemu posebej) osebno razodel, namenil. Gotovo hoče, da predvsem duhovniki vedno bolj prodiramo v njeno vsebino, v njene globine, ki nam jih teologija s trudom in po malem odkriva. To pa se pravi: da držimo korak z njo. Morda še več: da ta ali oni aktivno sodeluje pri napredku slovenske teologije. Ne mislim poklicno, marveč iz zasebnega zanimanja, za nekak oddih od rednega dela. Prelat Odar je pred leti napisal tehtne besede o potrebi, važnosti, pomenu slovenske teologije za ves naš narod.¹² Prav bi bilo, da bi jo ob petletnici njegove smrti spet prebrali. Mnogo je navedel namigov, kaj bi bilo treba storiti in kako. Marsikaj bi mogli storiti tudi duhovniki v dušnem pastirstvu. Predvsem, se mi zdi, zagrabiti eno podrobno teološko vprašanje in se podrobno baviti z njim. Takih vprašanj je na vseh področjih zelo mnogo, teoretičnih in praktičnih (iz praktične teologije). Za vzgled le nekaj primerov iz traktata o Cerkvi: Cerkev kot „božje ljudstvo“, kot telo Kristusovo, kot sponsa Christi. Marija in Cerkev. Karizmatični element v Cerkvi. Cerkev kot zakrament. Ekumenično gibanje (obilna literatura!). Laik in Cerkev. Svoboda v Cerkvi. Težave sodobnega človeka, ki jih občuti v Cerkvi in z njo. Itd.

Odar pravi: „Zanimanje za znanstveno vprašanje slovenske teologije je pri slovenskih duhovnikih zadnja leta padalo.“¹³ Morda zato, ker je padalo zanimanje za teologijo sploh. Položaj se menda ni izboljšal. Slovenski duhovniki v tujini imamo več možnosti, da se bavimo s sodobnimi teološkimi vprašanji, kot oni doma (večja možnost literature, pisanja). Zato smo k temu delu bolj poklicani.

(Konec drugič)

¹² Vrednote, 1955, 98—105.

¹³ O. c. 121.

IZSELJENSKIM IN BEGUNSKIM DUHOVNIKOM!

....

Glavni izseljenski svet pri Konzistorialni kongregaciji ob pregledu težkih vprašanj duhovne pomoči izseljencem in beguncem razkropljenim po svetu ugotavlja prvenstveno važnost svete službe tolikih in tolikih duhovnikov, ki so šli na tuje, da bi bili misijonarji med rojaki izseljenci in begunci; daje priznanje njihovi neutrudni dejavnosti v duhu Dobrega Pastirja, očetovsko popisanega v govoru sv. očeta dne 23. julija 1957; pošilja vsem in vsakemu od njih vdani bratski pozdrav in željo, da bi bila žetev dobrih sadov vedno bogatejša.

Rim, 5. oktobra 1957.

Quid de laicis

Alojzij šuštar, švica

Za duhovnika je važno in potrebno, da ima čut in smisel za nova vprašanja svojega časa in da išče vedno novih možnosti in poti, kako rešiti ta vprašanja. To ne pomeni, da mora biti duhovnik revolucionar in novotar, ki hlasta za novim in najnovejšim, da bi bil čim bolj moderen. Tako stališče bi bilo nezdravo in za duhovnika, ki je poslan k ljudem, da jim oznanja večne resnice in jih vodi k Bogu in ne, da dela z njimi razne eksperimente in bi na njih preizkušal nove metode, popolnoma nemogoče. Duhovnik je zakoreninjen v večni in nespremenljivi božji resnici, mora v nestalnosti in razburkanosti časa kazati na trdne in stalne temelje, biti nosilec tradicije in učitelj življenjskih postav, ki so v bistvu enake za vse čase in za vse ljudi. A ker je Cerkev živ organizem, ker je duhovnik sam živ ud tega telesa in verniki prav tako, mora duhovnik na drugi strani čutiti utrip življenja, imeti odprte oči in ušesa, predvsem pa srce in duha, da hitro dojame klice in razne potrebe časa. Kakor ima človek v lastnem razvoju vedno nova vprašanja in nove potrebe, ki jim je treba odpomoči posameznim razvojnim stopnjam primerno, tako je tudi v verskem življenju. A pri dušnem pastirju je včasih nevarnost, da tega ne čuti več živo. Niso tako redki primeri, ko je dušni pastir prepričan, da že vse ve, da življenje pozna, da ima že na vsa vprašanja dokončne odgovore, da mu je treba ponavljati samo večne resnice in nespremenljive božje zapovedi in vse je v redu. Če pri tem nima posebnega uspeha, je po njegovem tega kriva slaba volja vernikov, uživanjaželjnost, pokvarjenost in materializem našega časa in podobne reči. A morda bi bilo včasih primerno, da bi duhovnik izprašal tudi lastno vest, ali ima še živi čut za potrebe svojega časa. Ali je njegova teologija še na višku, ali kaj zasleduje nova teološka, dogmatična, moralna, liturgična, pastoralna, katehetična, homiletična vprašanja.¹ Ali mu je kaj znano o novih metodah in oblikah dušnega pastirstva, ki so jih drugod že preizkusili, ne iz želje po novotarijah, ampak iz skrbi, da dajo ljudem duševne hrane, ki jo potrebujejo. Kjer stoje duhovniki tako rekoč na robu med Cerkvijo in svetom, kjer čutijo, kakšen je prepad med krščanstvom in sodobnim življenjem, a kakšno hrepenenje po Bogu se večkrat skriva pod najrazličnejšimi življenjskimi oblikami, tam je čut za potrebe in probleme časa navadno živ. Kjer pa duhovnik živi v svojem ozkem krogu, v okolju, ki ga ima še za dobro katoliško, čeprav je morda vse skupaj le še nekaj zunanje tradicije in okostenelih navad, kjer se je duhovnik na dosedanje oblike popolnoma privadil, tam je nevarnost velika, da pozna le eno geslo: sicut erat in principio et nunc et semper...

Ni tu moj namen, da bi na splošno govoril o novih teoloških vprašanjih, o novih potrebah verskega življenja in o novih nalogah dušnega pastirstva in o naših dožnostih v teh spremenjenih razmerah. Opozoriti bi hotel le na eno dejstvo, ki postaja v našem času vedno bolj pereče in ki prihaja na mnogo načinov do izraza in mimo katerega ne smemo iti brezbrizno naprej, na položaj laika v Cerkvi in na posebne duhovnikove naloge v zvezi s tem dejstvom.

Po drugi svetovni vojski je vprašanje laika v Cerkvi dobilo novo teološko globino in nov in zelo velik dušnopastirski pomen. Številna teološka dela, knjige,

članki, študijski tečaji in razni kongresi, posebno oba mednarodna kongresa o laičnem apostolatu v Rimu 1951 in 1957, vedno novi pozivi sedanjega svetega očeta Pija XII., so dokaz, da imamo v Cerkvii pred seboj pojav, ki mu moramo duhovniki posvetiti svojo največjo pozornost, če hočemo razumeti potrebo časa in izpolniti svoje poslanstvo.²

V čem obstajajo naše posebne naloge pri tem vprašanju?

Prva naloga obstoji v tem, da premagamo, kjer je to potrebno, v sebi neki notranji odpor, notranje nezaupanje do poudarjanja laikov v Cerkvii. Včasih je kakemu duhovniku še danes govorjenje o laiku v Cerkvii sumljivo. „Kaj vendar hočete s tem, Kristus je vendar postavil papeža, škofe in duhovnike, da skrbje za Cerkev, da jo vodijo, da uče laike in nosijo odgovornost za versko življenje in cerkveno disciplino. Cerkev ni demokracija, kjer bi laiki imeli enako besedo kot duhovniki.“ Tako nekako mislijo nekateri in so takoj v strahu, da poudarjanje laikov nujno pomeni omalovaževanje hierarhije in duhovnikov, da to diši po protestantizmu, po novih potih, ki niso brez nevarnosti...

A stvar nikakor ni tako preprosta in enostavna. Vsi vemo, da je Kristus ustanovil Cerkev v monarhični obliki, da je hierarhiji, t. j. papežu in škofom poveril trojno oblast, duhovniško, učiteljsko in pastirsko, in uradno skrb za Cerkev. A na drugi strani je prav tako verska resnica, da niso samo papež, škofje in duhovniki Cerkev, — čeprav ima naše izrazoslovje navadno ta pomen — temveč da so krščanski laiki prav tako udje Cerkve v polnem pomenu besede, da prav tako spadajo k bistvu Cerkve kakor duhovniki. Po besedah Pija XII. laiki ne samo spadajo k Cerkvii, ampak so Cerkev. Duhovniki zaradi svojega posvečenja niso „boli“ udje Cerkve kot laiki, kajti kleriki in laiki so po istem in in enakem krstu udje Cerkve, le da imajo duhovniki na podlagi posvečenja in na podlagi hierarhične oblasti v Cerkvii posebno oblast, posebno poslanstvo kot organi Cerkve.

Kjer se torej danes poudarja važnost, pomen in vloga laikov v Cerkvii — in to najbolj poudarja Pij XII. sam — ne gre za kak „razredni boj“ med laiki in kleriki, ne za kako izigravanje duhovnikov od strani laikov, ampak za osnovno versko resnico, ki smo jo morali nekoliko preveč pozabili in ki nam danes spet bolj živo prihaja v zavest. Če smo doslej — tudi v dogmatiki — govorili o Cerkvii in imeli pri tem pred očmi predvsem hierarhijo, je to razumljivo in resnično, a to je samo en vidik Cerkve. Drugi vidik, ki ga posebno Pij XII. zopet poudarja, je Cerkev kot organična skupnost, ki jo najbolj označuje izraz „skrivnostno telo Kristusovo“. Tretji vidik pa je „populus Dei“, laos Theou, ki prihaja v liturgiji najbolj do izraza. Naša beseda „laik“ prihaja od grškega laos, in laos je v prvih krščanskih stoletjih pomenil od Boga izvoljeno in poklicano ljudstvo, kar pomeni isto kot grška beseda Ekklesia. Tako so torej po prvotni terminologiji laiki = laos = Ekklesia, laiki so Cerkev, kar spet poudarja papež Pij XII.

Druga naša naloga je pozitivno zanimanje za teološka, dušnopastirska, ascetična in pravna vprašanja, ki so v bistveni notranji zvezi s položajem laika v Cerkvii. Ta vprašanja danes še nikakor niso rešena, a vendar zato duhovnik v dušnem pastirstvu ne more iti enostavno mimo njih in čakati, da mu bodo potem z ordinariata poslali kratek izvleček iz teologije o laiku z nekaj praktičnimi navodili, kaj naj sedaj stori. Tu omenim samo nekaj najvažnejših vprašanj, za katera naj bi se zanimali:

a) Novo gledanje na Cerkev. Če smo doslej v naših teoloških knjigah in

tudi v katekizmu gledali Cerkev predvsem pod apologetičnim vidikom in v luči kontroverze med katoličani in protestanti (tudi kjer to ni bilo izrecno omenjeno), stopajo danes tudi druge resnice bolj v ospredje: Cerkev kot skrivnostno telo Kristusovo, Cerkev kot populus Dei, Cerkev kot nadaljevanje Kristusa, Cerkev kot nevesta Kristusova, Cerkev kot vidni zakrament.² Ti vidiki niso novi, le to, o čemer je bilo v zadnjih treh stoletjih bolj malo govora, prihaja spet jasno do izraza. Iz tega teološkega gledanja na Cerkev sledijo nove možnosti za presojanje duhovnikovega delovanja in laikovega mesta v Cerkvi in za pravo razmerje med obema.

b) Novo gledanje na svet. Večkrat je danes slišati mnenje, da nam je pravzaprav do sedaj manjkalo teologije sveta, svetnih dobrin, človekovega dela in poslanstva v svetu. Svet smo gledali le pod moralnim in ascetičnim vidikom. Danes pa poskušajo teologi tudi dogmatično določiti pomen in vrednost svetnih dobrin v božjem načrtu, vrednost dela v tem svetu, bodisi v tehniki, industriji, trgovini, bodisi v kulturi. Teologija dela, teologija poklica, teologija zgodovine so samo nekatera področja, kjer prihajajo nova spoznanja do izraza.³

c) Teološka opredelitev laika v Cerkvi in v svetu in teologija laičnega apostolata. Ko je Pij XI. pozval laike k sodelovanju s hierarhijo v KA, so mnogi mislili, da je to predvsem organizatorično vprašanje. S časom pa se je pokazalo, da je treba prej, oziroma hkrati rešiti celo vrsto teoloških vprašanj.⁴ Drugi kongres o laičnem apostolatu v Rimu 1957 je z vso jasnostjo opozoril na to dejstvo, najbolj Pij XII. sam v svojem otvoritvenem govoru ob začetku kongresa. Sodelovanje laika pri trojni oblasti hierarhije, oblike in področja laičnega apostolata, razmerje laikov do hierarhije, do sveta, sodelovanje z drugimi ljudmi, ki so brezverci ali vsaj ne katoličani, taka in podobna vprašanja obravnavajo teologi in iščejo jasnih odgovorov.

d) Vprašanje posebne oblike laične asceze. Že pri KA pred drugo svetovno vojno je bilo govora o tem, da ima KA svojo lastno duhovnost, da si mora izoblikovati svojo lastno obliko duhovnega življenja. Po vojski pa je poudarjanje posebne oblike duhovnega življenja, asceze in pobožnosti za laike postalo splošno.⁵ V toliko so si danes vsi na jasnem, da asceza za laike ne more in ne sme biti kako zvedenelo krščanstvo, kako „prikrojeno“ duhovno življenje. Teocentrični in kristocentrični značaj, potreba milosti, odločilni pomen križa in žrtve, vloga ljubezni — to so samo ob sebi umevne podlage vsakega duhovnega življenja, tudi za laike. A na drugi strani postaja vedno bolj jasno, da pot k svetosti pri laiku ne obstaja toliko v posebni obliki življenja in v izrednih verskih in ascetičnih vajah, ampak v zvestem izpolnjevanju božje volje v svetu, v družini, v poklicu, v potrpežljivosti, v vsakdanjem življenju in v socialni ljubezni do bližnjega.

Tretja naloga obstoji v tem, da laikom govorimo o zgoraj omenjenih resnicah, jih opozorimo na njihovo mesto v Cerkvi, na njihovo poslanstvo in nalogo v svetu in jih vzgajamo, da bodo res sposobni prevzeti lastno odgovornost. V pridigah, pri duhovnih vajah, na raznih tečajih, v predavanjih na sestankih raznih društev in družb je gotovo dovolj prilike za to. Pri tem se je treba izogibati kake senzacionalnosti, kakor da oznanjamo neki revolucionarni nauk, ki bo pripomogel sedaj laikom na oblast, češ klerikalna doba je minila, zdaj prihajajo laiki na površje. Če bi kje le od daleč nastal ta vtis, je to dogmatično nesmisel in dušnopastirsko popolnoma zgrešeno. A na drugi strani moramo vendar pri laikih na

novo obuditi zavest, da bistveno spadaja k Cerkvi, da so Cerkev, jim govoriti o dostojanstvu kristjana, o pravicah in dolžnostih, ki izvirajo iz članstva v Cerkvi. Če pokažemo, kako vse to izvira iz bistva Cerkve, smó našli veliko boljšo podlago kakor če skušamo laike pridobiti za apostolat le zaradi potrebe časa in zaradi pomanjkanja duhovnikov. V tem primeru bi lahko pri laikih nastal vtis, da jih le iz oportunizma kličemo k sodelovanju, ker sami pač ne zmoremo vsega, če pa se bo stvar obrnila, jih bomo spet odslovili.

Dalje moramo pri laikih buditi zanimanje za Cerkev in čut odgovornosti za življenje in usodo Cerkve. Skrb za Cerkev ni izročena samo hierarhiji, v prenesenem pomenu velja za vsakega kristjana: Ti si Peter, to je skala, kajti na vsakega hoče Bog zidati svojo Cerkev. To je treba poudarjati posebno očetom in materam, ki grade Cerkev v družini, učiteljem, vzgojiteljem in javnim delavcem, ki nujno pospešujejo ali ovirajo gradnjo božjega kraljestva na zemlji.

Laiki se morajo vedno bolj zavedati, da apostolsko delo, zanimanje za bližnjega, odgovornost zanj ni samo opus supererogatorium, nekaj naknadnega, kar je znak posebne gorečnosti, ampak nujna posledica članstva v Cerkvi. Oblike apostolata so različne, a apostolsko mišljenje, čutenje in delovanje ni samo nekaj „dobrega“, k čemer hierarhija laike vzpodbuja, ampak bistvena dolžnost, ki izvira iz krsta in drugih zakramentov.

Končno moramo v laikih buditi čut za stremljenje po svetosti. Duhovna popolnost in prizadevanje za svetost ni kak privilegij ali monopol redovnikov in duhovnikov, ampak poklic in naloga vsakega kristjana. Če je pot druga, cilj je isti: estote perfecti sicut Pater vester perfectus est. Če kanonizirani svetniki večinoma niso laiki, če njihovi življenjepisi pripovedujejo predvsem o izrednostih, evangelij, zgled sv. Družine in nauk Cerkve dovolj jasno povedo, kaj je za svetost potrebno: milost in sodelovanje z milostjo.

Ob koncu naj še opomnim, kar poudarjajo domala vsi, ki govorijo o teh vprašanjih, da je treba duhovniku pri tej vzgoji laikov izredno velike potrpežljivosti in zaupanja v milost. Morda spada vzgoja laikov med najtežje in najbolj delikatne naloge dušnega pastirstva. A kdor se zanjo vztrajno in pravilno trudi, ne bo izpolnil samo naročilo Kristusovega namestnika na zemlji, ampak hkrati storil zelo veliko za bodočnost božjega kraljestva v našem času.

¹ Za prvo orientacijo pri teh vprašanjih bi prišla v poštev predvsem sledeča dela: Fragen der Theologie heute. Herausgegeben von den Professoren Feiner, Trütsch, Böckle. Benzinger Verlag Einsiedeln 1957. 588 str. Fr. 26.80. Knjiga pri naša 21 člankov različnih teologov, ki nudijo nekaj pregled današnje problematike na področju fundamentalne, dogmatične in praktične teologije. Vsakemu članku je dodano precej novejša literature. Zelo bogate knjige so tudi: K. Rahner, Schriften zur Theologie. Band I—III. Benzinger Verlag Einsiedeln 1954—1956, okr. 450 strani vsaka knjiga, cena okr. 20 Fr. za knjigo.

² Najpomembnejša večja dela o laiku in Cerkvi so sledeča: a) knjige: Y. Congar, Jalons pour une théologie lu laïc. 2. ed. Paris 1954. 684 str., zdaj tudi v nemškem prevodu pri Schwabenverlag Stuttgart; G. Philips, Le rôle du laïc dans l'Eglise. Castermann, Tournai 1954, tudi nemški prevod Der Laie in der Kirche. Salzburg 1955. 376 str., z obširnimi seznami literature, ki sta jo dodala prevajalca B. Häring in V. Schurr; R. Spiazzi, La missione dei laici. 2. ed. Roma 1952, 448 str. (posebno o KA); J. Leclercq, Vivre chrétiennement notre temps. Castermann Tournai 1957. 142 str. (posebno o duhovnem življenju laikov). — b) Od člankov in razprav naj omenim le nekatere: K. Rahner, Über das Laienapostolat. Schriften zur Theologie II, Einsiedeln 1955, str. 339—373; Fr. X. Arnold, Kirche und Laien-

tum. Theol. Qschr. 134 (1954) 263—289; J. Leclercq, Der Laie in der Kirche. Dokumente 10 (1954) 453—468; R. Spiazzi, Il laicato nella Chiesa. Problemi ed orientamenti di teologia dommatica. Milano 1957, str. 303—358. A. Šuštar, Der Laie in der Kirche. Fragen der Theologie heute. Benzinger Einsiedeln 1957, str. 519—548. D. Thalhammer, Fragen einer Laienvollkommenheit. Der gr. Entschluss 9 (1953—1954) 242—245, 315—317, 379—382; Fr. Wulf, Grundfragen einer Laienaszesse. Geist und Leben 23 (1950) 311—315. Fr. Gnidovec, Ura laišta v Cerkvi. Omnes unum 1956, str. 7—11, 134—141, 168—176. Obširno bibliografijo, čeprav ne popolno, prinaša knjiga: L'apostolato dei laici. Bibliografia sistematica. Vita e Pensiero Milano 1957, 264 str., ki iz let 1922—1957 naveda 2229 del!

* Prim. O. Semmelroth, Um die Einheit des Kirchenbegriffes. Fragen der Theologie heute. Einsiedeln 1957, str. 319—355 in tam navedeno literaturo.

* Prim. J. David, Theologie der irdischen Wirklichkeiten. Fragen der ologie heute, str. 549—567 z zelo obširno literaturo, posebno o teologiji dela in zgodovine. K. Truhlar, Preobraženje sveta in beg pred njim. Meddobje III (1956—1957) 1—9.

* O tem je obširneje govora v mojem članku Der Laie in der Kirche. Fragen der Theologie heute. Naša duhovniška revija je leta 1955, str. 148—158 prinesla članek o Piju XII. in KA, kjer sem omenil nekatera nerešena vprašanja. L. 1956, str. 177—181 je izšel dodatni članek dr. Fr. Mihelčiča pod istim naslovom. Prof. Mihelčič opozarja na nekatere netočnosti in nepopolnosti mojih izvajanj, za kar sem mu zelo hvaležen. Vendar se mi zdi, da mi tudi po njegovih dopolnilih ni treba preklicati nobene trditve, ki sem jo zapisal prej. Kar se tiče definicije KA (participatio ali collaboratio), ki ji g. Mihelčič posveča posebno pozornost, je res, da Pij XI. v izrazih ni bil dosleden, kar pa je v tej zvezi brez pomena, dočim mi pri Piju XII. ni znana nobena izjema. Pri angleškem govoru Pija XII., ki ga citira g. Mihelčič, je govora o soudeležbi laikov pri apostolatu Cerkve in ne pri hierarhičnem apostolatu (kar ni isto!). Nekaj drugega je seveda, kako razni komentatorji, teologi in praktiki, razlagajo Pija XII. V uvodu sem izrecno poudaril, da se članek na to ne ozira. Isto velja za ostale pripombe, ki jih je napisal g. Mihelčič. Dobro mi je znano, kako različna so mnenja raznih drugih avtoritet, raznih razlagalcev, teoretikov in praktikov KA in najbrž smo še zelo daleč, predno si bodo tu vsi edini. Drugi kongres za laični apostolat v Rimu 1957, posebno nagovor Pija XII. in končna resolucija — ki se sklicuje na papežev govor — o potrebi revizije terminologije in strukture KA (prim. Osservatore Romano 17. okt. 1957, str. 3 in komentar k temu v Orientierung, Zürich, 31. Okt. 1957, str. 213—216, ki ga je napisal M. Galli SJ, in poročilo v Herder-Korrespondenz XII, Dezember 1957, str. 110—137), se mi zdi, da kaže v nekoliko drugačno smer kot zaključek dr. Mihelčiča: „Mislim, da je s tem dovolj jasno dokazano, da je KA ostala tudi pod sedanjim papežem ista, kot je bila pod svojim ustanoviteljem“ (OU, sr. 181).

* Prim. o tem govor škofa Larraina (Chile), ki je po soglasnih poročilih napravil na vse največji vtis (Herder Korrespondenz, Dez. 1957, str. 130—132).

„Vi ste moji prijatelji, ako izvršujete, kar vam jaz zapovedujem“
(Jan XV, 14).

„Ako me ljubite, ohranite moje zapovedi“ (Jan XIV, 15).

„Nisem prišel iz nebes zato, da bi vršil svojo voljo, ampak voljo tistega, ki me je poslal“ (Jan VI, 38).

„Moja jed je, da izvršujem voljo tistega, ki me je poslal, in dovršim njegovo delo“ (Jan IV, 34).

„Jaz delam vedno to, kar je njemu všeč“ (Jan VIII, 29).

Gospod proš^v Benetek -- 81-letnik

Jože Guštin, Argentina

Osebnost sem g. prošta Benetka spoznal v poletju 1945, ko sem bil tri mesece v Žvabeku na Koroškem v pomoč bolehnemu župniku pok. g. Uranšku. Gospod proš^v je prišel vsako leto k njemu za nekaj dni na oddih. Bila sta velika prijatelja. Pozneje v treh letih svojega kaplanovanja v Podjuni sem se z g. Benetkom večkrat srečal. V njegovi družbi je bilo prijetno in domače. Bil je vedno mladostno razpoložen, zgovoren in prijazen. Ko sem pred nekaj tedni zvedel, da bo kmalu dopolnil 81 let, skoraj verjeti nisem mogel. Saj je še vedno tako krepak in delaven. Njegovi lepi članki, ki jih objavljamo na prvih straneh „Omnes unum“, so priča njegove duhovne svežosti.

Za proštovo 80-letnico nismo v našem glasilu nič pisali. V Argentini za jubilej nismo vedeli. Gotovo ga je hotel obhajati skrito, ker tudi slovenski časopisi na Koroškem o njem niso pisali. Tudi zlato mašo je eno leto prej obhajal brez vsake zunanje slovesnosti.

Naj g. proš^v ne zameri, ker mu ob njegovi 81-letnici posvečamo nekaj vrstic. Napisal bom to, česar se spominjam iz njegovega lastnega pripovedovanja. Njegovo življenje je zanimivo, zelo razgibano in je v razgovorih pogosto to in ono omenil. Kar je mene zanimalo, bo verjetno tudi bralce našega glasila.

Gospod Anton Benetek, zlatomašnik, župnik in proš^v v Tinjah na Koroškem, se je rodil v Grižah pri Celju 19. maja 1877. Je peti od osmerih otrok. Doma so imeli majhno kmetijo, živeli so skromno, vendar ni ničesar manjkalo številni družini. Od njegovega doma je lep razgled po Savinjski dolini.

Iz domače šole je šel v Celje. Gimnazija je bila takrat le nemška, zato je moral eno leto obiskovati pripravnico. Eno leto je zamudil zaradi bolezni. študiral je dobro in pridno. On sam in starši so imeli tiho željo, da bi postal duhovnik. Lep zgled je imel v g. Jožetu Čedetu, ki je bil pozneje dolga leta župnik v Studenicah.

Četrtoletnega gimnazijca Benetka je takratni kaplan v Mozirju, pesnik Anton Aškerc, opozoril na slovensko stenografijo, katere oče je bil Anton Bezenšek, profesor in pisatelj v Plovidu na Bolgarskem. Bezenšek je bival med počitnicami na svojem domu na Frankolovem pri Celju. Tam sta si postala dobra prijatelja oba Antona. Benetek je potem dve leti na celjski gimnaziji privatno poučeval slovensko stenografijo.

Pot do oltarja je včasih strma. Tudi pri našem Benetku je bilo tako. Po šestem letu gimnazije je moral k vojakom. Služil je tri leta pri 87. pešpolku v Pulju. Pravil je, kako mu je bilo težko, če so zjutraj šli dijaki v šolo, on pa s puško in tornistro na vežbališče. Leta 1899 je bil na cesarskih manevrih tudi v Tinjah na Koroškem. Spoštljivo je gledal proti mogočni proš^vtiji, ne da bi slutil, da bo v njej preživel svoja stara leta. Čudna so pota božja. Vodi jo prav, čeprav po ovinkih.

Po dokončani vojaški službi je srečno dovršil sedmi razred gimnazije. Le profesor grščine mu je zagrozil, da pri maturi ne bo šlo kar tako lahko. Tega se je ustrašil ter šel v osmo gimnazijo v Novo mesto. Z maturitetnim spri-

čevalom je šel k domačemu župniku Ivanu Krančiču, da sestavita prošnjo za mariborsko bogoslovje. Pa je le vprašal, po kakem izvirniku učijo v Mariboru razlago svetega pisma. Župnik mu je rekel, da po grškem. In v Celovcu? Tam pa po latinskem. Le zaradi nesrečne grščine se je odločil za Celovec, kamor je bil sprejet leta 1903. Če pride v družbi pogovor na to, reče: „Tu se vidi, kako profesor dijaku lahko pristudi kak predmet.“ In pristavi: „Je že božja volja tako. Nikoli se še nisem kesal, da sem šel na Koroško.“

Po tretjem letniku bogoslovja je bil posvečen. Mašniško posvečenje mu je podelil škof dr. Kahn. Novo mašo je pel v Grižah. Eno leto je bil semeniški duhovnik v Celovcu. Potem dve leti kaplan v Črni. Za tem pol leta kaplan v Železni Kapli, tri mesece provizor v št. Ilju ob Dravi, dve leti provizor v št. Juriju na Vinogradih, koncem oktobra 1911 pa je nastopil mesto župnika na Djekšah, kjer je ostal trinajst let. Vsa ta leta je skrbel tudi za Kneže. Na Djekšah je vodil posojilnico in sodeloval v občinski upravi. Srečno je prebrodil vse homatije med prvo svetovno vojno; glasovanja, obrambne boje. Kot bivši vojak je znal pametno nastopati pred zasedbeno oblastjo.

Na izrecno škofovo željo je leta 1924 prevzel župnijo Žihpolje ter dekanijo Borovlje. Zopet na škofovo željo je koncem oktobra 1928 sprejel prošnjo in dekanijo v Tinjah. Zlasti druga svetovna vojna mu je tu nalagala težka bremena. Sam pravi: „Vse je nekako šlo, ker imam le par korakov iz župnišča v cerkev k svojemu Gospodu.“ Letos bo dopolnil v Tinjah trideset let. Pri svoji visoki starosti pravi: „Se še kar otresam. Čutim pa težo osmerih križev. Zaradi pomanjkanja duhovnikov me škof nagovarja, naj še ne grem v pokoj. Kakor Bog hoče.“

Dodam samo še to. Gospod prošt je silno preprost, dober skoz in skoz in goreč duhovnik. Odlikuje ga posebna prijaznost do ljudi. Veliko moli. Tudi piše veliko. Pred kratkim je napisal knjižico s kratkim orisom tinske fare. Veliko piše v „Nedeljo“ in ljudje radi berejo njegove članke, ker so polni lepih zgledov in pisani preprosto.

Naj Bog ohrani g. Benetka slovenski duhovniški skupnosti še veliko let!

ŠEMATIZEM SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

Od več strani smo prejeli prošnjo, naj bi izdali šematizem slovenskih duhovnikov izven Jugoslavije. Radi bomo tej prošnji ustregli, potrebujemo pa sodelovanje vseh sobratov v zamejstvu. V pošte v pridejo tudi vsi redovniki in bogoslovci. Vsak naj bi poslal svojemu poverjeniku ali uredništvu (imena in naslove imate na drugi strani ovitka) sledeče osebne podatke: Ime in priimek, kraj in datum rojstva, datum in kraj posvečenja, službe (po možnosti časovno določeno), sedanja služba in naslov bivanja.

Uredništvo

KNJIGE

Pavel Slapar, Avstrija

V začetku bom omenil tri večja dela, ki predstavljajo skoro neizčrpano zakladnico. Priporočil bi jih predvsem mlajšim gospodom, ki imajo življenje še pred seboj. So pa seveda trije predpogoji; če teh ni, tudi s knjigami ne bo nič. Najprej je treba imeti veliko veselje do branja, nato vsak dan vsaj nekaj prostega časa in končno — denar. Čim starejši sem, tem bolj se mi zdi, da z majhnimi knjigami pravzaprav samo denar razmetavamo. Nič ne rečem, da se prileže kdaj kaka majhna knjiga in da ima tudi lahko svojo veliko vrednost. Toda na splošno drži, kar sem povedal.

Za splošno izobrazbo je zdaj na razpolago *Der grosse Herder*, 10 Bände. Založba Herder, Freiburg i. Br. Vsak zvezek obsega približno 1518 strani in stane 43 DM. Skupaj torej 430 DM = 103.20 dolarjev. Delo je v vsakem pogledu odlično. Tu se najde res skoro vse, kar bi nas pri splošni izobrazbi utegnilo zanimati.

Posebnost Herderjevega leksikona je to pot v tem, da je deseti zvezek celota zase in ga lahko posebej kupiš. Imenuje se *Herders Bildungsbuch*. *Der Mensch in seiner Welt*. Založba kot zgoraj. Cena 45 DM = 10.40 dolarja.

Ta zvezek bi rad nad vse priporočil. Kdor ima količkaj smisla in denarja, naj si ga kupi. Da se vzbude skušnjave, naj navedem nekaj poglavij:

Der Weg des Menschen und der Menschheit. Najprej govori o zgodovini na splošno, nato o smislu zgodovine za poedince in občestvo ter o smislu zgodovine v luči razodetja. Nato preide k začetnim kulturam, kakor nam jih odkrivajo paleontologija, arheologija in etnologija. Za tem obravnava tako imenovane visoke kulture starega veka. Posebej govori o svetovnih kulturah, torej takih, ki so s svojim vplivom kakor koli posegle po vsem svetu. Nato preide

k Evropi in njenemu prvenstvu. Posebej zelo zanimivo obdela stari vek ali pozno antiko v naslovih kot: krščanstvo, evangelij, Cerkev, država, rimsko cesarstvo, menišstvo in papeštvo. Dalje govori o trojnem srednjem veku: bizantinski, mohamedanski in zahodnoevropski. V poznem srednjem veku stopijo papeštvo, poduhovljenost in pokristjanjenje v ozadje, zato pa pridejo na površje suverena država, posvetnost in sekularizacija. V Evropi vedno bolj vre: porajajo se revolucije in svetovne vojne. Krščanstvo ne obvladuje več posameznih in občestva. Nastane vprašanje, ali prilagoditev ali ghetto? Porajajo se nove velesile: ZDA, SSSR, Angleški imperij, Rumena plemena itd.

Mensch und Bildung. Poglavje vsebuje kratko splošno pedagogiko.

Der Mensch. Človek v razmerju do telesa, sveta in občestva: družina, zakon, država.

Welt als Verantwortung. Poglavje obravnava vprašanja o kulturi, dobroti, človeškem pravu in redu. Nato pridejo poglavja o umetnosti, znanosti in naravi, kakor ji danes prepoznavamo s pomočjo fizike, kemije in biologije. Zaključki se s poglavji o početkih človeka v pradavnini, o nastanku zemlje in vseмирja. Posebno poglavje govori o tehničnem obvladovanju sveta. Pri tem podaja osnovna načela sociologije, gospodarske in finančne vede.

Der Mensch und die Philosophie. Obravnava razmerje filozofije do znanosti. Nato govori o logiki in spoznavni teoriji ter o metafiziki, v kolikor vodi k teodiceji in s tem religiji.

Gott und Mensch. Krščanski Bog, Jezus Kristus, Cerkev, kristjan in usvršenje v Bogu pri poslednjih rečeh. Zadnje poglavje obravnava na dolgo in široko vprašanje razkolnih in krivoverških cerkva ter možnosti sporazuma in zedinjenja.

Pri knjigi je sodelovalo veliko znanstvenikov. Ob sklepu bi rekel samo to, da se dobro blago samo hvali.

Kot okrajšan in zmanjšan Grosser Herder se dobi zdaj tudi *Der neue Herder*. Von A bis Z. Obsega tri zvezke. Cena 102 DM = 24.44 dol. To delo je naročil moj gimnazijski kolega. Tako sem imel priliko delo pregledati. Nakupa ne priporočam. De omnibus aliquid et de toto nihil.

Starejšim gospodom bo morda še v spominu *Lexikon für Theologie und Kirche*. Pred drugo svetovno vojso ga je izdal prof. Buchberger, ki je sedaj škof v Regensburgu. Ker je ta izdaja pošla, je sklenila založba Herder izdati novo. Nastalo je vprašanje, ali naj bo nova izdaja čim bolj podobna prvi ali naj se morda vsebinsko razlikuje. Prevladalo je drugo mnenje, da naj se razlikuje. Prva izdaja je bila bolj zgodovinska, druga naj bi bila bolj teološka. Delo je dobil v predelavo jezuit dr. Karl Rahner. Prvi zvezek napovedujejo že za september 1957. Doslej se lahko naroči še v subskripciji. Delo bo obsegalo deset zvezkov. Cena 600 DM = 144 dolarjev. Tisti, ki poznajo prvo izdajo, vedo, da je bila odlična. Enako tudi zdaj druge ne bom posebej priporočal. Najbrž bo še boljša.

Ako bi kdo želel za študij in za pridige kaj res dobrega, bi mu priporočil: Anton Koch, *Homiletisches Handbuch*, založba Herder, Freiburg i. Br. Delo je preračunano na 14 zvezkov. Celotna cena znaša 350 DM = 84 dolarjev. Posamezen zvezek pride na 25 DM. Vsi zvezki doslej še niso izšli. A založba napoveduje, da bodo vsi prišli no vrsto. Kaj se doslej dobi?

Band I, 1. Teil. Die Lehre von Gott,
2. Teil Die Lehre vom Gottmensch Jesus Christus.

Band II, 3. Teil: Die Lehre vom Gottesreich der Kirche,
4. Teil: Die Lehre vom Gottesleben der Gnade.

Band III, 5. Teil: Leben mit Gott,

6. Teil: Das Leben in der Gemeinschaft.

Band IV, 7. Teil: Das Menschenleben,

8. Teil: Das Leben der Vollkommenheit.

Band VI, 1. Teil: Die Lehre vom Gott,

2. Teil: Die Lehre vom Gottmensch Jesus Christus.

Band VII, 3. Teil: Die Lehre vom Gottesreich der Kirche,

4. Teil: Die Lehre vom Gottesleben der Gnade.

Band VIII, 5. Teil: Das Leben mit Gott,

6. Teil: Das Leben in der Gemeinschaft.

Band XI, XII, XIII, XIV so dopolnilni zvezki in vsebujejo zbirke zgledov.

Vse, kar se doslej dobi, sem poslal tudi v Ljubljano in so bili zelo veseli. To je res ogromno in dobro premišljeno delo. Če nekatere moti, da se pri zvezkih naslovi ponavljajo, potem naj pojasnim: Pri prvih zvezkih je nauk kot tak obdelan. Nato se pa ista tvarina v poznejših zvezkih še enkrat v obliki pridig ponovi. Dodanih je veliko zgledov in odlomkov iz leposlovja, ki obdelano tvarino ponazorujejo. Upam, da bo delo v nekaj letih dokončano. Kdor misli kake pridige kupovati, naj si rajši kupi Kocha. Pridigarji, tudi tisti, ki svoje pridige tiskajo, črpajo največ iz Kocha. Pripominjam, da ni treba kupiti vseh zvezkov. Dobe se namreč tudi posamezni. Morda poskusi kdo na ta način, da si naroči en ali dva zvezka. Potem si lahko sam napravi sodbo. Najbrž si bo zaželel še več. To je res epohalno delo.

Ker smo že pri praktično uporabnih knjigah, naj za nemeček navedem še nekaj za tiste, ki se žele spopolniti v katehezi. Nemški škofje so naročili, naj za nemške škofije izide enoten katekizem. To se je 1955 zgodilo. Izšel je *Katholischer Katechismus*, Založba Herder, Freiburg i. B. Cena 23.80 S = 0.95 dolarja.

Katekizem je sam na sebi posrečena novost. Vsako poglavje je zase celota, ki je obdelana po določenem načrtu. Najprej je podan nauk, kakor odgovarja naslovu. Utemeljitev je biblična.

Nato sledi eden ali več stavkov v premislek. S tem se tvarina spominsko in čustveno utrdi. Potem pridejo tri ali štiri vprašanja z odgovori. To je približno to, kar smo sicer imeli v katekizmu. Sledijo navodila za življenje. Nato je snov še enkrat utemeljena s citati iz svetega pisma in, če je mogoče, z odloki Cerkve. Za sklep je vedno nekaj nalog, ki navajajo k samostojnemu mišljenju in odgovorom na morebitne pomisleke ali ugovore.

Katekizem je že sam zase uporaben. Da bi bil pa še bolj, sta izšli doslej dve dopolnilni deli. A na žalost, še nista dokončani:

Handbuch zum Katholischen Katechismus. Herausgegeben von Franz Schreimbayer und Clemens Tilmann. Založba Herder, Freiburg i. Br. Doslej:

Band I, 1. Halbband: Von Gott und unserer Erlösung. Cena 9.20 DM = 2.22 dolarja.

Band I, 2. Halbband: Von Gott und unserer Erlösung. Cena 9.20 DM = 2.22 dolarja.

Napovedujeta se še dva zvezka:

Band II, Von der Kirche und den Sakramenten,

Band III, Vom Leben nach den Geboten Gottes und von den letzten Dingen.

Delo je zelo vestno sestavljeno in praktično uporabno.

Katechetisches Handbuch zum katholischen Katechismus von Alfred Barth. Založba Schwabenverlag, Stuttgart, 1955. Tudi to delo ni dokončano. Doslej sta izšla dva zvezka:

Band I. Von Gott und unserer Erlösung. 598 strani. Cena 102 S = 4 dolarje. Posamezna poglavja so zelo skrbno izdelana. Najprej je nekakšna predopomba. Namenjena je katehetu, da se v tvarino vživi in z njo seznani. To je morda v nadomestilo, da ni treba brskati po kakem učbeniku. Namenjena je pa tudi laičnim katehetom, ki v stroki niso tako doma kot bogoslovsko izobraženi duhovniki. Predopomba je kratka, jasna, temeljita in jedrnata. Za tem prideta navadno dve različni in samo-

stojni katehezi. Če je mogoče, je na začetku zgled. Ako to ne gre, je nauk kratko pozitivno utemeljen. Za tem so navedeni razni ugovori, na katere knjiga tudi odgovarja. Potem so zgledi. Posebno ti se mi zde sijajno izbrani in zaradi tega snov tudi za pridige uporabna.

Band II, 1. Halbband: Von der Kirche. Cena 38 S = 1.52 dolarja.

2. Halbband: Von den Sakramenten. Cena 71.40 S = 2.86 dolarja.

Obdelava je kot pri prvem zvezku. Delo je na višku. Natančneje sem pregledoval nauk o cerkvi in sakramentih in postal navdušen. Nauk o cerkvi je podan zelo sodobno in z uporabo najnovejših papeških okrožnic. Mislim, da prekaša marsikatero dogmatične učbenike. Delo sem pokazal našemu dekanu, ki ga je takoj kupil. Z zanimanjem ga opazujem, kako sedi pri knjigah že več mesecev. Služijo mu za pridige in kateheze. To je dobro znamenje. Prej je uporabljal Tilmannov Handbuch. A ga je podaril nekemu svojemu prijatelju. S tem je veliko povedano. Škoda, da tretji zvezek o zapovedih in poslednjih rečeh še ni izšel.

Da bi katehet nekatere ure lažje poživil, priporočajo nekateri, da naj včasih kaj primernega iz leposlovja bere ali da brati. Seveda se mora odstavek nanašati na stvarino, ki jo je v katehezi obravnaval. Iz lastne skušnje vem, da ima to veliko vrednost in da si učenci tako zgodbe zelo zapomnijo. Bolj kot teoretičen nauk. V ta namen sta izšla doslej dva zvezka:

Vorlesebuch zum katholischen Katechismus. Založba J. Pfeiffer, München. Vsak zvezek stane približno 100 S = 4 dolarje.

I. Band: Peter Eismann und Jan Wiggers, Vorlesebuch zum kath. Katechismus. (Von Gott und unserer Erlösung). 442 strani.

II. Band: Peter Eismann und Jan Wiggers, Vorlesebuch zum kath. Katechismus (Von der Kirche und den Sakramenten). 464 strani.

Delo je preračunano na tri zvezke

Na tretjega še čakamo. Prvi zvezek se mi je zdel boljši. Drugi ni tako zanimiv in poraben. Vendar je delo svojega denarja več kot vredno. Izdajatelja sta predelala ogromno leposlovja, ki katehetu nadomestuje celo knjižnico.

Ako bi se kdo tudi teoretično rad poglobil v katehetiko, mu priporočam:

Josef Andreas Jungmann, *Katechetik*, 338 strani. Založba Herder, Freiburg i. Br. Cena 14.80 DM = 3.55 dol.

Jungmann je profesor liturgike in katehetike na teološki fakulteti v Innsbrucku. Je jezuit. Trenutno je najbrž največji strokovnjak na svojem področju. Poznajo ga po vsej Evropi in tudi Ameriki.

Omenjena knjiga ni lahka. Treba jo je prebirati in se vanjo živeti. Gre na globoko. Priporočljiva pa ni samo za kateheta, ampak tudi za dušnega pastirja. Pri vsakem delu smo vedno v nevarnosti, da zapademo v rokodelstvo, ali da postranske stvari preocenjujemo in bistvene podcenjujemo. Knjiga nudi mnogo nasvetov! Ocene o njej so bile povsod zelo laskave.

Ker smo že pri tem, naj navedem še nekaj liturgike. Na tem področju izide marsikaj, a je bolj de communi. Tri dela, ki se mi zde zelo dobra, pa hočem omeniti:

Josef Andreas Jungmann: *Missarum solemnia*, 2. Bände. 1270 strani. Založba Herder, Freiburg i. Br. Cena 60 DM = 14.40 dol.

To je danes gotovo najboljšo delo o maši. Bilo je tudi v Rimu hvaležno in s pohvalo sprejeto. Delo bo ohranilo svojo vrednost na desetletja. Kaj podobnega in boljšega v doglednem času ni pričakovati.

Romano Guardini, *Besinnung von der Feier der heiligen Messe*. Založba Matthias Grünewald Verlag, Mainz. Cena 10.50 DM = 2.52 dol.

Res dobre knjige so redke. A tale je dobra. Kaj tako globokega in iskrenega še nisem bral. Prvi del bo morda koga spravil v začudenje. Pisatelju gre za

psihološko pripravo na mašo. Zato govori veliko o tihoti, zbranosti in drži. Nato se spusti v dogmatične globine in prinese na dan stvari, ki se ti zde znane in obenem nove. Knjiga se ne dá z nobeno knjigo o maši primerjati. V neki oceni sem bral, da je knjiga takoj, ko je izšla, postala klasična. Zelo primerna je za premišljevanje.

Josef Andreas Jungmann, *Der Gottesdienst der Kirche*. Založba Tyrolia-Verlag, Innsbruck (Auf dem Hintergrund seiner Geschichte kurz erläutert). Cena 58 S = 2.32 dol.

Knjiga je nekak liturgični kompandij o maši, breviju, zakramentih in cerkvenem letu. Kot vse, kar Jungmann napiše, je tudi ta knjiga vsega priporočila vredna. Primerna je tudi za duhovno branje.

Sveto pismo. Največje težave so danes s svetim pismom stare zaveze. Tako kot smo ga umeli pred desetletji, danes ne gre več. Novi izsledki pa še niso dokončno utrjeni. Kateheti v Nemčiji bi morali za šole izdati svetopisemske zgodbe stare zaveze, a se ne morejo odločiti. Kaj drži in kaj ne drži več? Katera razlaga naj se uporablja? Vse to so vprašanja, ki so v teku in še ne zaključena. Zanimanje za sveto pismo je pa danes morda večje, kot je bilo. Zato tudi knjig na tem področju ravno ne manjka.

Pred dvema leti je izdal protestantski časnikar Werner Keller knjigo z naslovom: *Und die Bibel hat doch Recht* (Forscher beweisen die historische Wahrheit). 448 strani. Založba Econ Verlag, Düsseldorf. Cena 19.80 DM = 4.75 dol.

Knjiga ima lepe slike in zemljevide. Bere se napeto in gladko kot povest. Potrebna je bila takoj nova naklada. Mnogi duhovniki, posebno pa kateheti so si jo omislili. Nekatera poglavja so prav dobro obdelana. Mož je spretno uporabil gradivo arheoloških izkopavanj. Vendar se pozna, da jo je pisal časnikar in protestant. Zgodovinsko, znanstveno in teološko knjiga ni povsem

zanesljiva. Odvisno je od samostojnosti bravca, da se s pisateljem vred ne od-
tuji resnici. Vendar so spet poglavja,
ki so neoporečna. Knjiga je kljub vse-
mu branja vredna. Škoda je, da na ka-
toliški strani nimamo kaj podobnega.

Za praktično uporabo je še vedno
zelo priporočljiva knjiga: Dr. Edmund
Kalt, *Werkbuch der Bibel*. I. Band: Das
alte Testament. Založba Herder, Frei-
burg i. Br. Cene ne morem navesti,
ker je nisem nikjer našel. Verjetno je,
da knjiga danes ni več na knjižnem
trgu. Je pa zanimiva in prirejena kot
nalašč za šole in sestanke. Tudi pridiga
se po njej lahko. Glavne misli posa-
meznih svetopisemskih knjig so izredno
lepo, jasno, jedrnato in praktično opri-
jemljivo podane.

Če te knjige ni, je pa zato druga.
ki Kalta odtehta: Gustav E. Closen,
Wege in die heilige Schrift. Theologi-
sche Betrachtungen über religiöse
Grundideen des Alten Bundes. Založba
Friedrich Pustet, Regensburg. Cena
81.60 S = 3.26 dol.

Knjiga uvaža v razumevanje duha
svetega pisma in lepo prikazuje, kako
stara zaveza vodi in teži k dopolnitvi
v novi. Avtorju ne gre za eksegezo ali
arheologijo, marveč za umevanje misli,
ki jih stara zaveza vsebuje. Knjiga je
zelo priporočljiva za premišljevanje.

Kdor bi pri branju svetega pisma
rabil kako razlago, naj si omisli *Bibel-
Lexikon*, herausgegeben von Herbert
Haag. Založba Benzinger Verlag Ein-
siedeln, Zürich-Köln. Cena 600 S =
24 dolarjev.

To je na katoliški strani na tem
področju najboljše delo. Komaj je izšla
prva izdaja, je bila že druga potrebna.
Delo je solidno in izčrpno. A treba ga je
vzeti kot leksikon. Verbalnih razlag je
veliko. Če pa hočeš napraviti preda-
vanje ali pridigo, ti leksikon pri tem
ne bo pomagal.

Na kratko in zanimivo je obdelal
staro zavezo profesor zgodovine in laik

Henri Daniel Rops, *Geschichte des
Gottes Volkes*. Založba Herder, Frei-
burg i. Br. Cena 16.80 DM = 4.03 dol.

Mož je pridno predelal veliko slov-
stva. Francozi so na bibličnem področju
precej v ospredju. Rops pa je imel na
razpolago predvsem francosko slovstvo.
Knjiga je branja vredna.

Kogar zanima zgodovina stare za-
veze od Abrahama dalje, mu priporo-
čam Giuseppe Ricciotti, *Geschichte
Israels*, 2 Bände. Prevod je izšel v za-
ložbi Dom Verlag, Wien. Cena 288 S
= 9.10 dol.

Ricciotti je profesor orientalistike v
Rimu. Njegova dela se odlikujejo po
velikem zgodovinskem znanju, ki ga su-
vereno obvlada. Mož piše jasno in za-
nimivo. Njegove knjige se berejo kot
povesti. Delo ima izredno veliko slik in
fotografij. Vsega najbrž nihče ne bo
bral, ker gre delo v podrobnosti, ki nas
ne zanimajo in nas tudi utrujajo. A ne-
katere stvari bi utegnile vse zanimati.
Delo se spleča kupiti in brati.

Starejšim gospodom bo verjetno
znano delo: Aemilian Schöpfer, *Ge-
schichte des Alten Testamentes*. Delo je
več let dobro služilo. Zadnja leta je na
knjižnem trgu pošlo. Nekaj podobnega
so si pa kateheti in dušni pastirji vedno
želeli. Ko razlagaš v šoli, n. pr. o raju,
prvem grehu, Kajnu in Abelu, te kon-
čno le vedno zanima, v koliko je treba
te zgodbe vzeti dobesedno in kako jih
današnji eksegeti razlagajo. Kaj je do-
puščeno in kaj ne. Isto je s starostjo
očakov, vesoljnim potopom, prerokom
Jonom in podobnimi zgodbami v svetem
pismu. Zato je bil naprošen profesor
Claus Schedl, naj napiše nekaj Schöp-
ferju podobnega, a delo naj bi bilo v
skladu z današnjimi znanstvenimi iz-
sledki. Delo bo obsegalo štiri zvezke.
Doslej sta izšla dva. Na ostala dva mi-
slim, da ne bo treba dolgo čakati. Prva
sta si sledila hitro drug za drugim.
Delo se glasi:

Claus Schedl, *Geschichte des Alten
Testamentes* (Textkritik und Sinnde-
utung).

I. Band: Urgeschichte und alter Orient.

II. Band: Das Bundes Volk Gottes (od patriarhov do knjige Rut).

Založba Tyrolia Verlag, Innsbruck, Wien, München. Vsak zvezek stane sto S = 4 dol.

Claus Scheedl piše živahno in nekoliko s humorjem zasoljeno. Njegova razprave se z užitkom berejo. Tako tudi to delo. Seveda je danes težko. Nazadnje se vprašaš: Moj Bog, kaj pa še drži od tega, kar smo včasih od stare zaveze vedeli? Posebno pentatevh in še posebej genesis...

Zdi se mi, da bi morali mi duhovniki tele stvari kolikor toliko dobro poznati. Kolikokrat odbijamo že samo s tem, ko trdimo, kar znanost že davno več ne trdi. Sveto pismo se dá še kljub temu dobro in s pridom uporabljati, a pač na drug način.

Pri novi zavzi je lažje. Za evangelije omenjam tri dela:

Henri Daniel Rops, *Jesus*. Založba Abendl. Verlagsanstalt, Freiburg, München, Innsbruck. Cena 62.50 S = 2.50 dol.

Knjiga zelo spominja na nekdanjega Willama: *Das Leben Jesu im Lande und Volke Israel*. Obdelava je podobna. Uporabnost približno ista. Knjiga je branja vredna. Lahko se uporablja tudi pri pridigah in katehezah. Po mojem je to najboljše Ropsovo delo.

Giuseppe Ricciotti, *Das Leben Jesu*. Založbe in cene žal ne morem navesti. Delo je izšlo v prevodu nekje v švici. Iskal sem po knjigarni, da bi kaj zasledil, pa nisem imel uspeha. Sam sem imel svoj čas italijanski original. Knjiga se bere lahko in pristržno. Iz nje veje iskrena otroška pobožnost. Ker zna Ricciotti toliko zgodovine, je nevede in nehote vpleta v pripovedovanje. Na ta način je knjiga zelo zanimiva in poučna. Primerna je tudi za premišljevanje.

Romano Guardini, *Der Herr*. Založba Werkbund Verlag, Würzburg. Cena 19.80 DM = 4.75 dol.

Sam zase sem mnenja, da je to najboljše delo o Jezusu Kristusu, kar jih je v zadnjih desetletjih izšlo. Guardini je mojster. V knjigi je vse: eksegeza, zgodovina, dogmatika, psihologija in aplikacija. Delo je pisano v krasnem jeziku in slogu. Uvod v skrivno razodetje je naravnost klasičen. Saj sem že marsikaj bral, a kaj takega še nisem nikjer našel. Knjiga je seveda zelo primerna za premišljevanje.

Tudi za sv. Pavla bi priporočil tri knjige: Paulus. Anton Holzner. Založba Herder, Freiburg i. Br. Cena 100 S = 4 dol. Ne vem, če je kaj podobnega v kakem drugem jeziku izšlo. Antika z vso svojo kulturo in civilizacijo je moštvo vpletena v Pavlovo življenje, potovanja, misijonarjenje, trpljenje in preganjanje.

Giuseppe Ricciotti, Paulus. Založbe in cene spet ne morem navesti. Delo je izšlo v prevodu nekje v švici. Delo je obširno, temeljito in zanesljivo. Kakor se Pavlova pisma včasih težko berejo in ostane polno mest, kjer ne veš točno, kaj bi si mislil, tako te Ricciotti preko vseh težkih mest s svojim lahkonim pripovedovanjem kar nehote privede. Kdor se hoče poglobiti v apostola Pavla in njegova pisma, mu kaj boljšega ne bi mogel priporočati.

Alfred Wickenhauser, *Die Christusmystik des Apostel Paulus*. Založba Herder, Freiburg i. Br. Cena 59.85 S = 2.40 dol.

Knjigo bi zelo priporočal. Resnica o skrivnostnem telesu Kristusovem bo nato še bolj jasna in prepričljiva. Knjiga je tudi za premišljevanje primerna. Posredno se da uporabljati tudi pri govorih in sestankih. Ko sem delo predelal, sem imel res vtis, da se mi je odprl nov svet.

Za Razodetje sv. Janeza bi navedel knjigo Richard Gutzwiller, *Herr der Herrscher*. (Christus in der geheimen Offenbarung). Založba Benzinger Verlag, Einsiedeln, Zürich, Köln. Cena 13.80 DM = 3.31 dol.

Skrivno razodetje mi je bila vedno knjiga s sedmerimi pečati. Posamezne odstavke sicer bereš in jih občuduješ. A v celotno umevanje se kar ne moreš vživeti. Tudi v toliko ne, kolikor je sicer mogoče. Gutzwiller je opravil hvaležno delo, ko je napisal to knjigo. Kdor jo resno vzame v predelavo, mu bo dala veliko. Uporabna je tudi za premišljevanje.

Že od nekdaj sem iskal slike in fotografije, ki bi kolikor mogoče živo ponazarjale sveto deželo. Zanimivo si je ogledovati v slikah, kar evangeliji pripovedujejo. A kaj takega najti? Doslej nisem imel sreče. Marsikaj sem si kupil, pa spet zavrgel. Dve deli bi pa kot uporabni navedel:

Das neue Testament — in acht Teilen von je 32 Seiten mit über 500 Illustrationen und vielen Karten. Založba Lutherisches Verlagshaus, Berlin. Med slikami je vpleteno besedilo štirih evan-

gelijev, Apostolskih del in Pavlovih pisem. Delo je sicer protestantsko, a tudi za nas poučno in porabno. Če bi kaj podobnega imeli tudi katoličani, bi bili lahko ponosni. Nekaj se napoveduje in sicer:

Luc. H. Grollenberg OP, Bildatlas zur Bibel. Versandbuchhandlung für religiöse Literatur, Salzburg, Getredegasse 35/1. To ni založba, ampak knjigarna, kjer se lahko delo naroči. Cena 264.40 S = 10.57 dol.

Knjigo imajo na Holandskem, Franciji, Angliji in ZDA. Zdaj se napoveduje še v nemškem prevodu. Prevod je oskrbel dr. Hermann Eising, profesor na kat. teol. fakulteti v Münstru. Uvod je napisal dr. Johannes Hempel, profesor za staro zavezo na protestantski teološki fakulteti v Göttingenu. To naj bi bil geografski, zgodovinski in kulturni atlas k svetemu pismu. Knjiga bo izšla predvidoma v septembru ali oktobru 1957.

(Konec prihodnjic)

NAMENI APOSTOLSTVA MOLITVE ZA LETO 1958

JULIJ: Splošni namen: Da bi kristjane ne zbegale zmotne ideje glede čistosti.

Misijski namen: Da bi se na krščanski način rešili življenjski problemi ubogih v afriških mestih.

AVGUST: Splošni namen: Da bi vsi znali zavreči nevarnosti in zmote marksističnih nauk.

Misijski namen: Za resnično krščansko življenje v Nigeriji.

SEPTEMBER: Splošni namen: Da bi božje ime in njegova postava bila bolj upoštevana na mednarodnih sestankih.

Misijski namen: Da bi na afriških in azijskih vseučiliščih bil spoznan in spoštovan Kristus in njegov nauk.

OKTOBER: Splošni namen: Za duhovno zdravje tistih, ki so zaposleni v hotelih in zabaviščih.

Misijski namen: Da bi delo apostola sv. Petra za vzgojo domačinskega klera našlo več podpore.

NOVEMBER: Splošni namen: Za boljšo vzgojo laikov, ki se posvečajo apostolatu.

Misijski namen: Da bi se katoličani latinske Amerike učinkovito upirali nevarnostim, ki groze njih veri in morali.

DECEMBER: Splošni namen: Za učinkovitejšo pomoč katoliškim kinopodjetjem.

Misijski namen: Za Cerkev na otoku Formozi.

MESEČNIK „AVE MARIA“ PETDESETLETNIK

Mesečnik „Ave Maria“, ki ga izdajajo slovenski frančiškani v Lemontu pri Chicagi, je z letošnjo januarsko številko stopil v petdeseto leto. P. Kazimir Zakrajšek, ki je izdal prvo številko revije 4. marca 1909. leta, je doživel tudi njen zlati jubilej in je v lepem članku tudi popisal izredne težave, ki jih je moral premagati, ko je začel z listom. Obenem se je spomnil tudi vseh onih živih sodelavcev in pomočnikov, ki so mu stali ob strani ter širili list. Dejansko je z „Ave Maria“ tesno povezana vsa kulturna in verska zgodovina slovenskega izseljenskega življa v Združenih državah. Sedanjemu uredniku revije, rev. p. Fortunatu Zormanu gre velika zahvala, da je v odlično urejeni jubilejni številki znal prikazati probleme, skozi katere je moral list v svojih petdesetih letih. Seveda so mu pomagali sodelavci. Vsakdo bo s posebnim zanimanjem n. pr. prebral članek p. Odila Hajnska, ki je popisal zgodovino revije od 1926. leta dalje. V članku navaja zanimive podatke: 49 letnikov Ave Marije je meter in pol debela knjiga z 18.000 stranmi. V njej je okrog 100 po-vesti, okoli 8 tisoč člankov in 3 tisoč pesmi. — Lep zgodovinski doprinos so slike prvih sodelavcev in najvažnejših sodelavcev. Jubilejna številka je sploh bogato ilustrirana, tiskana na boljše papir, vezana v zlat ovitek in

obsega 100 strani. V našem izseljenskem tisku pomenja razveseljiv kulturni dogodek.

Za petdesetletnico je Ave Mariji poslal sv. oče svoj blagoslov, a papežev delegat nadškof Cicognani iz Washingtona tudi osebne čestitke in dobre želje. Izredno pristržno pozdravno pismo je prejel list od chikaškega nadškofa in kardinala S. Stritcha, ki v toplih besedah daje priznanje ustanovitelju in vsem delavcem pri reviji, pa tudi priseljenim Slovincem, ki so doprinesli svoj velik delež Cerkvi v Ameriki. V pozdravnem članku ljubljanskega škofa prevz. g. dr. Gregorija Rožmana pa razberemo lepo misel, da se je ob zlatem jubileju poleg plemenitemu in požrtvovalnemu versko kulturnemu delu urednikov in sodelavcev treba zlasti zahvaliti Mariji in njeni izredni pomoči, ki je „premagala mnogotere ovire in silno sovraštvo, ki je takoj spočetka skušalo ugasiti lučko, ki jo je list „Ave Maria“ prižgal pred Marijo, da kaže dušam pot iz zmot in jim pokaže Jezusa, blagoslovljeni sad njenega telesa.“

Želimo, da bi za versko življenje Slovencev v Združenih državah bogato zaslužna „Ave Maria“ doživela še veliko novih jubilejev, urednikom pa čestitamo k izredno uspešni jubilejni številki.

† P. KAZIMIR ZAKRAJŠEK

P. Fortunat Zorman OFM, U.S.A.

Dne 27. januarja 1958 ob devetih zvečer je umrl na ameriških Brezjah v Lemontu, Illinois, redovni jubilar, zlatomašnik, ustanovitelj frančiškanskega komisariata Sv. Križa, Rafaelove družbe in verskega lista „Ave Maria“ p. Kazimir Zakrajšek OFM. Zadel ga je

srčna kap. V zadnjem vzdihu je prejel sveto odvezo in nato sveto poslednjo maziljenje.

P. Kazimir je bil rojen 31. maja 1878 v Preserju pod Žalostno goro. Nace — to je bilo njegovo krstno ime — je bil četrti otrok številne kovačeve družine.

Ker je bil šibkega zdravja, ga je oče poslal v ljubljanske šole. Po osmih letih šolanja je vstopil v frančiškanski red. Redovno obleko je prejel na Trsatu dne 4. septembra 1897. Po končanem noviciatu na Trsatu je nadaljeval študije v Gorici. Ker je bil bolan, so ga predstojniki pošiljali v razne samostane, da bi mu sprememba zraka pomagala okrepiti njegovo izčrpano telo. Meseca februarja 1901 je zopet na Trsatu. Zdravje se je poslabšalo. Dne 4. marca je postalo njegovo stanje kritično. Nobenega upanja ni bilo, da bi mladi klerik ozdravel. Takrat pa se je mladenič, ki je hrepenel po milosti oltarja, zatekel k Materi sedmerih žalosti na žalostni gori. Naredil je obljubo, da bo, ako ozdravi, ustanovil čimprej bo mogoče verski list „Ave Maria“, ki bo označjal vernim Slovincem slavo Marijino. Marija ga je uslišala. Znano je, da je p. Kazimir vse svoje življenje globoko častil žalostno Mater božjo. Ustanovil je tudi Marijin list „Ave Maria“, ki še danes izhaja.

V duhovnika je bil posvečen 14. junija 1902 v ljubljanski stolnici. Po končanih študijah je bil dve leti katehet na ljudski šoli v Kamniku. 16. novembra 1906 je prišel v Združene države Amerike z namenom, da spozna probleme slovenskega izseljenstva in da tudi nudi duhovno pomoč slovenskim rojakom v novem svetu.

Njegovo delovanje v Ameriki je bilo zelo široko. Ni ga omejil na en kraj. V New Yorku, kjer je dobil prvo zavetje pri župniku nemške fare sv. Nikolaja na Drugi cesti Rev. Johnu Nageleisenu, je bil širok delokrog. Veliko pozornost je takoj posvetil Ellis Islandu, otoku vzdihov in solza onih, ki jim ni bil dovoljen vstop v „obljubljeno deželo“. Tam je tolažil, pomagal in posredoval. Mnogi, ki so bili poslani na ta otok, so se morali vrniti v domovino. Le redkim je bil po dolgih tednih čakanja in posredovanja dovoljen vstop v Združene države. P. Kazimir je kmalu po svojem prihodu v New York začel obiskovati

slovenske naselbine na vzhodnem delu Združenih držav. To so bili težki obiski, ki so mladega in neizkušenega misijonarja pogostokrat navdajali z mislijo, da ni sposoben za delo, ki se je odpiralo pred njim. V tistih časih mu je bil očetovski Fr. Nageleisen v veliko oporo.

Verske razmere med slovenskimi naseljenci so bile tedaj zelo slabe. V nekaterih naselbinah, kjer so bivali Slovenci, sploh ni bilo katoliške cerkve in šole. Odpirali so se novi rudniki, zidale nove tovarne. Delavci so šli s svojimi družinami tja, kjer je bil zaslužek. Ne škofje, ne župniki niso mogli slediti hitremu razvoju. Kjer so pa bile katoliške cerkve, niso mogle pritegniti Slovencev, ki niso razumeli jezikov drugih narodnosti. Slovenski verniki tudi niso bili navajeni na cerkveni red in na denarne prispevke, ki so po cerkveni zapovedi v tej deželi predpisani. Zato so jih protiverski časopisi z lahkoto odvrčali od verskega življenja. Oni verniki, ki so bili trdni, so se čutili osamljene in zapuščene. Z velikim upanjem so sprejemali mladega misijonarja in ga prosili, naj jim pomaga in naj skuša nekaj storiti, da slabi časopisi ne bodo nemoteno trgali slovenskih rojakov od Cerkve. Kar trije protikatoliški časopisi so prihajali v slovenske naselbine. Iz New Yorka je prišel šestkrat na teden liberalni časopis „Glas Naroda“, ki je ostro napadal katoliško duhovščino in verne laike. Iz Chicage je prihajal dvakrat na teden „Glas svobode“, svobodomiseln in skrajno protiversko usmerjen časopis. Njemu se je pridružil enkrat na teden „Proletarec“, socialistični protikatoliški tednik. Ti listi so uničujoše vplivali na versko življenje slovenskih naseljencev.

P. Kazimir je nekaj časa opazoval in poskušal dobiti sodelavcev, ker je čutil, da vsega dela ne bo zmozel sam. A ni bilo razumevanja za odločen nastop proti številnemu sovražniku, ki je imel ugodne razmere za svoje uničevalno delo. A dolgo ni mogel čakati. Sklical je

v New Yorku ustanovni shod Rafaelove družbe dne 1. decembra 1908. Iz poročila o ustanovnem shodu je Rafaelova družba „dobrodelna družba, ki vidi v izseljeništvu veliko polje, kjer more izvrševati v obilni meri dela krščanske ljubezni, požrtvovalnosti in usmiljenja na svojem bližnjem“ (Ave Maria 1909, štev. 1., stran 7). Rafaelova družba se je hitro širila po slovenskih naselbinah. Nekaj mesecev pozneje — marca 1909 — je začel p. Kazimir izdajati verski mesečnik „Ave Maria“, ki naj bi bil glasilo Rafaelove družbe. Ker se pa niti člani niso naročili nanj, je list kmalu postal samostojen list. List „Ave Maria“ se prva tri leta ni mogel uveljaviti. Glavni vzrok pa je bila gonja proti listu. Na katoliški strani je prevladovalo mnenje, da se ne splača izdajati protiverskih časopisov, ker bodo potem postali še bolj strupeni. Toda p. Kazimir se je dobro zavedal da ne gre za izzivanje močnega nasprotnika, ampak za reševanje vere med slovenskimi rojaki. „Ave Maria“ je bil edini list, ki si je v tistih časih drznil jasno povedati, da so napadi na katoliško Cerkev krivični. V prvih desetih letnikih dobimo v listu mnogo načelnih člankov in dopisov, katere so pisali delavci, ki so utrjevali svoje versko prepričanje ravno ob branju „Ave Maria“.

„Ave Maria“ je dobila leta 1917 svojo tiskarno. Še isto leto je dal p. Kazimir natisniti slovenski abecednik, ki se pa žal po slovenskih farnih šolah ni mogel povsod uveljaviti, čeprav so ga učiteljice želele rabiti. Tiskarna se je lepo razvijala. Leta 1918 je p. Kazimir prevzel v svoje roke „Slogo“, ki je izhajala v Clevelandu, pa je začela pešati. Naslednje leto je chicaški škof Mudelein (pozneje postal kardinal) povabil p. Kazimirja, naj se s tiskarno preseli v Chicago. P. Kazimir se je valjito odzval, ker je želel priti s podjetjem „Ave Maria“ v središče Združenih držav. V Chicagi je iz „Sloge“ nastala „Edinost“, pozneje pa „Amerikanski Slovenec in Edinost“. P. Kazimir se je

bavil z mislijo na dnevnik, a je moral na to kmalu pozabiti, ker ni bilo ugodnih razmer, da bi se dnevnik uveljavil. List je postal tednik, pozneje je izhajal dvakrat, nato trikrat na teden in nekaj časa tudi štirikrat. Tiskarna je tiskala tudi slovenske knjige in molitvenike ter brošure. V zalogi je imela tudi bogato zbirko knjig, ki so bile tiskane v Sloveniji.

Leta 1923 se je moral p. Kazimir posloviti od tiskarskega podjetja. „Edinost Publishing Co.“ je postalo samostojno podjetje, popolnoma ločeno od lista „Ave Maria“.

Leta 1927 najdemo p. Kazimirja zopet v Ljubljani. Vsa leta do vojske, ko se je ponovno vrnil v Združene države, je vodil delo ljubljanske Rafaelove družbe. Njegova zasluga je, da je bila ustanovljena fara sv. Cirila in Metoda za Bežigradom. Fari je pozidal kot župnik novo cerkev. Tik pred svojo smrtjo je zvedel, da cerkev podirajo, kar ga je zelo potrla.

Doživel je 50. leto izhajanja svojega lista „Ave Maria“. Jubilejna številka, ki je izšla januarja meseca letošnjega leta, mu je prinesla veliko veselja. Iz nje je spoznal, da cerkveni in redovni predstojniki cenijo njegovo delo in so mu hvaležni za vse napore za ohranitev vere med slovenskimi rojaki. Še v večje veselje pa mu je bilo, da je videl iz jubilejne številke, da mlajši rod pozna njegovo delo, katerega sadove je sprejel kot bogato dediščino.

Pogreb pokojnega je bil 30. januarja. Ob devetih zjutraj so njegovi soratje in svetni duhovniki opravili Officium defunctorum, nato je imel p. Benedikt Hoge OFM, provincialni delegat, pogrebno mašo. Obrede ob krsti v cerkvi je opravil chicaški pomožni škof Most Rev. Raymond P. Hillinger kot zastopnik nadškofa Njegove Eminence Samuela kardinala Stritcha. Nato je bil pogreb na samostansko pokopališče. Pogreba se je udeležilo okoli 50 duhovnikov.

POKOJNI ALEKSANDER URANKAR OFM

P. Fortunat Zorman OFM, U.S.A.

V sredo, 12. februarja, smo imeli na ameriških Brezjah zopet pogreb. Pokopali smo p. Aleksandra Urankarja, ki je umrl po kratkem bolehanju v nedeljo, 9. februarja 1958.

Pokojni je bil rojen 25. aprila 1902 v Mariboru. Njegov oče je bil železničar; opravljal je službo sprevodnika na vlakih, pred upokojitvijo pa je postal revizor. Družina je doma iz Laškega pri Celju, kjer starši še sedaj živijo. V družini je bilo deset otrok. Brat pokojnega, p. Konstantin, je gvardijan frančiškanskega samostana pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah.

Krstno ime pokojnega je bilo Alojzij. Osnovno šolo in nižjo gimnazijo je obiskoval v Mariboru. Med prvo svetovno vojno je vstopil v frančiškanski red in je prejel redovno obleko 4. septembra 1917 v Nazarjih. Tam je tudi dovršil noviciat. Nato je odšel v Kamnik, kjer je nadaljeval študije na frančiškanski privatni gimnaziji. Teologijo je študiral v Ljubljani. Tam ga je knežsko dr. Anton Bonaventura Jeglič 7. julija 1925 posvetil v duhovnika. Novo mašo je pel v baziliki Matere milosti v Mariboru.

V tistem letu se je mudil v domovini p. Kazimir Zakrajšek. Z lahkoto je navdušil mladega duhovnika za dušnopastirstvo med ameriški Slovenci. P. Aleksander se je poslovil od domačih, prijateljev in drage domovine in odšel v vinograd Gospodov v daljno Ameriko. Svoje dušno pastirstvo je začel v fari sv. Štefana v Chicagi, tu ga je tudi končal. Mnogi, ki so ga sprejeli kot mladega duhovnika pri Sv. Štefanu, so se tudi od njega poslovili, ko je ležal v cerkvi na mrtvaškem odru.

Od leta 1928—1930 je bil župnik pri Sv. Cirilu v New Yorku. Nato so ga predstojniki poslali nazaj k Sv. Štefanu v Chicago, kjer je bil župnik do leta 1939. Tega leta je postal gvardijan v Lemontu, kjer so ravno zidali nov sa-

mostan in cerkev. Tako je tudi on pripomogel, da so slovenski frančiškani v Ameriki dobili svoj dom. Gvardian je ostal do leta 1943, ko so ga predstojniki nastavili za župnika pri Sv. Juriju v South Chicagi. Leta 1950 je bil izvoljen za komisarja ali provincialnega delegata Komisariata Sv. Križa v Združenih državah. V tej službi je ostal šest let. Kot komisar je dovršil zadnja dela v romarskem domu, ki sedaj služi v zimskih mesecih za dom duhovnih vaj. Cerkvi je kupil nove orgle. V Baragovem parku je postavil s svojimi rokami štirinajst postaj križevega pota. Leta 1956 se je vrnil kot župnik v faro Sv. Štefana. Tam, kjer je začel obdelovati vinograd Gospodov, je tudi končal svoje duhovniško delo.

Posebna odlika njegovega poklica je bila, da je znal postati vsem vse. Vsi, otroci, fantje in dekleta, možje in žene, izobraženi in preprosti, so našli v njem razumevajočega duhovnega očeta. Nikoli se ni posvetil eni skupini vernikov tako, da bi bili drugi zanemarjeni. In nikoli ni delal za vse tako, da bi zanemarjal posameznike. Do vseh je bil enako prijazen, za vse je dobil čas.

Pokojni je bil dober govornik. Znal je govoriti vsem, kakor je bilo primerno njihovi starosti, stanu in izobrazbi. Veliko je tudi pisal. Pogostokrat smo brali v mesečnikih njegove pesmi. Iz njih veje globoka ljubezen do domovine in do slovenskega jezika ter duhovniška gorečnost za ameriške Slovence.

Vkljub svojim sposobnostim je bil p. Aleksander skromen in ponižen. Nikoli ni silil v ospredje s svojimi talenti; vsakdo jih je moral sam odkriti iz njegove skromnosti, ako je hotel spoznati njegovo notranje bogastvo.

Jeze in sovraštva v svojem srečanju ni trpel, čeprav ga je to stalo marsikatero ponižanje. Bil je odkrit v besedah, kar so mu nekateri zamerili. Ko je opazil, da je koga nehote ali v trenutni nepo-

trpežljivosti žalil, mu je bilo zelo hudo in je čimprej pokazal, da ni storil to namenoma in da ne želi v svojem srcu nikomur hudega. Ako je bilo treba, se je ponižal samo, da je prinesel v svojo okolico mir in veselje. Mračni obrazi so mu bili neljubi. A takih ljudi se ni izogibal, ampak se jim je približal in jih skušal razvedriti. V svoji prijaznosti in vljudnosti pa ni bil vsiljiv.

V zadnjem letu je imel v fari težave. Na mešanih farah (razne narodnosti, stari in novi) so vedno kake težave. Cerkev sv. Štefana je majhna. Nekateri moški so med mašo stali pod korom in tako zaprli vhod v cerkev. P. Aleksander je precej časa potrpel. Imel je celo namen, da ne bo ljudi dražil z navodili, kje naj stoje ali sede v cerkvi. A razvada je šla predaleč, moral je spregovoriti. Nekateri so mu to zamerili in so dvignili protest. P. Aleksander se je ponižal in v farnem bulletinu razložil še enkrat, da je v cerkvi potreben red, obenem pa prosil odpuščanja, ako je koga žalil. A nekateri ga še niso hoteli razumeti. Razumeli so ga pa 9. februarja, ko se je poslavljaj od faranov. Dne 5. februarja je zvedel, da so predstojniki uslišali njegovo prošnjo in ga zaradi bolezni razrešili službe ter predstavili v samostan v Lemontu. Uvidel je, da je nesposoben, da bi se sam poslovil od faranov. Zato je prosil svojega kaplana p. Marka Hočeverja OFM, naj se on naslednjo nedeljo poslovi v njegovem imenu. V četrtek zvečer pa se je bolezen poslabšala. Bolnik je padel v nezavest, iz katere se je prebudil za nekaj trenutkov v soboto zjutraj. Prepeljali so ga v bolnišnico. Ko je v nedeljo umiral, se je p. Marko v njegovem imenu poslavljaj od faranov. Ker sem tisto nedeljo pomagal pri Sv. Štefanu, sem slišal ta ganljivi govor. Približno te besede je med drugimi spregovoril p. Marko:

„V začetku tedna je p. Aleksander zvedel, da je razrešen odgovornosti za faro Sv. Štefana. Zaradi bolezni je moral pustiti delo. Videl pa je, da sam več ni sposoben za poslovljni sestanek

in za poslovljni govor; zato je naprosil mene, naj se v njegovem imenu in zanj poslovim od vas. Zahvaljuje se vam za vaše sodelovanje in za vse, kar je lahko naredil z vašo pomočjo. In prosi odpuščanja vse, katere je nehote žalil. Namerno ni žalil nikogar, a nekatere njegove besede so bile napačno tolmačene. A župnik jih ni spregovoril s hudobnim namenom.“

Ob teh besedah se je sližalo v cerkvi ihtenje. Farani so dobro vedeli, da se je umirajoči ponižal samo zato, ker njegovo plemenito srce ni preneslo, da bi kdo mislil, da nosi v svojem srcu jezo ali nevoljo na koga.

Isti večer — nekaj minut pred pol osmo — je izdihnil. Ob njegovem umiranju je molil zanj p. Marko molitve za umirajoče.

P. Aleksander je umrl nepričakovano. Nekaj tednov pred božičem se je prehladil. Prehlad je trajal dolgo časa, a ni bil tako močan, da bi moral ležati. V začetku januarja se je med mašo pri „Gloriji“ zgrudil. Od tedaj je imel težave s svojim spominom. Težko se je spomnil imen oseb in predmetov. Bolezen se je slabšala, dokler ni 6. februarja pozno zvečer izgubil zavesti. Kaj je bil vzrok smrti, ni zdravnik z gotovostjo mogel povedati.

Smrt je torej prišla nepričakovano. A bil je nanjo pripravljen. P. Odilo je po njegovi smrti našel v njegovem brevirju natipkano molitev za srečno zadnjo uro. Ker je bil listek precej obrabljen, je najbrže to molitev molil dolgo časa. Umrl je tako kakor je molil:

„O Jezus, ko molim in častim tvoj poslednji zdihljaj na križu, Te prosim, da sprejmeš tudi mojega. Ker ne vem, se bom li zavedel ob uri moje ločitve s sveta, zato Ti darujem že zdaj svoj smrtni boj in vse stiske svojega umiranja. Ker si Ti moj Oče in moj Zveličar, izročam v Tvoje roke svojo dušo. Želim, da bi bil zadnji hip mojega življenja združen s Tvojim poslednjim trenutkom in da bi moje srce prenehalo utripati v Tvoji ljubezni. Amen.“

JUGOSLAVIJA

Jugoslovanski škofje so ob 100-letnici lurskih prikazovanj objavili vernikom okrožnico, v kateri priporočajo molitev rožnega venca po hišah in nov vzpon za mašno leto, ki ga podaljšujejo tudi za leto 1958.

Ljubljanski ordinarij priporoča duhovnikom vestno vodenje birmanske in prvoobhajanske knjige, ki postajata vedno bolj pomembni.

Kanonična vizitacija in birma bo v letu 1958 v dekanijah Radovljica, levi breg Save, Novo mesto in Črnomelj.

V letu 1957 je bilo v ljubljanski škofiji 9.577 birmancev, v lavantinski pa 11.623.

Teološka fakulteta v Ljubljani je izdala VI. in VII. letnik Zbornika teološke fakultete, ki ga je uredil dr. Franc Grivec. Seveda je zbornik le tipkan.

Za pokojnim kanonikom Strojem je prišel v zbor ljubljanskih kanonikov na podlagi bule sv. stolice z dne 3. oktobra 1957 prof. dr. Jakob Šolar. Umeščen je bil 2. januarja letos. Imenovan je tudi za konzistorialnega svetnika.

Za novo leto je končno zagledal beli dan molitvenik „V občestvu združeni“ v lepi obliki žepnega formata, lepo vezan, na belem papirju. Na priloženem listu se Zadruga katoliških duhovnikov FLRJ, ki je molitvenik izdala, zahvaljuje škofijskemu ordinariatu za podeljeno cerkveno dovoljenje zat natisk, uredniškemu odboru pa za opravljeno delo pri izbiri besedila. Vso težo dela je nosil prorektor semenišča dr. Janez Oražem. Za notranjo opremo in risbe je oskrbela ing. arch. Erna Tomšičeva. Tiskal je umetniški zavod za litografijo. — Molitvenik obsega 230 strani in se deli na poglavja: V občestvu združeni — pri maši — pri zakramentih — pri pobožnostih — pri petju — pri molitvi. V mašnem delu je poleg črnega tudi rdeči tisk. Poglavje o zakramentih je

na novo obdelano. Brez dvoma je to najmodernejši slovenski ljudski molitvenik in bo našemu ljudstvu v sedanjih razmerah lepo služil. Čestitamo k lepe-
mu uspehu vsem, ki so se trudili zanj!

Bogoslovci so izdali liturgični skript „Mediator Dei“ v slovenskem prevodu.

Duhovniki so dobili prevod kard. Jakoba Lercaro, K maši bratje! Navodilo za sodelovanje vernikov pri maši. Tudi to je razmnoženo in lepo vezano na 120 straneh. Izdal je škofijski ordinariat. Prevedeno s pisateljevim navodilom.

Knjige Mohorjeve družbe v Celju so izšle. Tiskane so bile: ena v Murski Soboti, druga v Kopru, dve v Mariboru. Izšle so v 80.000 izvodih(!). Prof. Trstenjak je napisal vzgojno knjigo „Človek v ravnotežju ali nauk o značaju“.

Lavantinski škofijski ordinariat izdaja razmnožena „Sporočila“ župnim uradom. Urejuje jih dr. Josip Meško, stol. kanonik, Slomškov trg 19, Maribor.

Skupnih duhovnih vaj se je udeležilo v lavantinski škofiji v mariborskem škofijskem dvorcu 35 duhovnikov, v župnišču v Slovenj Gradcu 16, v ljubljanskem semenišču 79, pred ordinacijo za prezbiterat v Ljubljani in Djakovu 7. Zasebne duhovne vaje je opravilo 21 sobratov. Skupaj 158 (v l. 1956: 154). Izostalo jih je iz opravičenih razlogov šestnajst.

Sveto pismo izide pri celjski Mohorjevi družbi. Univ. prof. dr. Matija Slavič zaključuje svoje življenjsko delo, nov prevod celotnega Svetega pisma, ki ga bo po zvezkih izdajala Mohorjeva družba. Prvi del bo izdala prihodnje leto. Ker mora ob oddaji rokopisa poravnati polovico tiskarskih stroškov, vabi sedaj na subskripcijo. Prvi del bo imel 1200 strani in stane v subskripciji 1.018 din.

Lavantinski škof je s 1. I. 1958 določil za tihe maše, ki niso vezane na dan in ki niso oznanjene, štipendij 200 din.

Obredna kongregacija je dne 14. XI. 1957 dovolila prenos praznika bl. Nikolaja Tavelića na 5. december. Tako bo prišel 14. novembra bolj do veljave praznik mučenca za cerkveno zedinjenje sv. Jozafat.

Cerkev sv. Cirila in Metoda za Bežigradom v Ljubljani podirajo. Novi del cerkve, ki je bil zgrajen po zamisli pok. arhitekta Plečnika, je že podrt; staro pa začasno še uporabljajo, dokler ne bo gotova cerkev, ki jo grade na Vodovodni cesti.

G. Franc Sal. Finžgar je končno izdal svoje spomine „Leta mojega potovanja“. Knjiga je zanimiva in pove marsikaj, kar ni bilo znano.

„Odhajajo, a nas je strah...“ je zapisala „Družina“ ob nekrologu štirim umrlim duhovnikom na Goriškem ob italijanski meji. Ni jih, ki bi jih nadomestili na izpraznjenih farah.

12. januarja ob 8 zjutraj je prevzval g. škof Vovk posvetil v ljubljanski stolnici g. Janeza Markica, doma iz Male vasi pri Globasnici na Koroškem.

Veliko romanje na Polšnik v litijski dekaniji je v ljubljanski škofiji naznanjeno za 25. marca. Tu je lepa cerkev posvečena lurški Materi božji. Zgrajena je bila l. 1904. Bo pontifikalna sv. maša s pridigo. Med letom bodo v ljubljanski škofiji podobne slovesnosti po raznih Marijinih svetiščih.

Dekan Andrej Ilc iz Podzemlja je blagoslovil prenovljeno cerkev na Žezlju.

G. Franc Kastelic je novi viniški župnik.

V Dutovljah na Krasu pastiruje g. Ivan Budin. — V Breginju deluje g. Franc Drole, doma iz cerkljanskih hribov. — V Tolminu je za župnika g. Anton štrancar, Vipavec po rodu. — V Banjščicah je g. Robert Zadnik.

G. Franc Krošelj, župnik v Mozirju, se je odpovedal župniji z novim letom in je bil upokojen.

G. Jurij Lebič, župnik v št. Ilju pri Velenju, je bil imenovan za soupravitelja v škalah, kjer je bil g. Matej Veis z novim letom upokojen.

Dosedanji vikar pomočnik v Mozirju g. Alojzij Žagar je postal tamkajšnji župnijski upravitelj. Podobno je postal duhovni pomočnik v Šmartnem ob Paki p. Pij Novak, opat O. Cis. Ref., župnijski upravitelj iste župnije.

Zamenjala sta fari g. Mirko Žakelj, ki je zdaj upravitelj v Zavratcu, in g. Govekar, ki pastiruje v Ledinah nad Idrijo.

V Drežnici pri Kobaridu pastiruje g. Anton Česornja. Prejšnjega župnika g. Ljubo Mauca so izpustili iz zapora in bo šel v Godovič, kjer je umrl g. Dežela.

G. Franc Verce, župnik in prodekan v Sostrem pri Ljubljani, je bil na lastno prošnjo razrešen prodekanske dolžnosti. Za dekana dekanije Ljubljana-okolica je bil potem imenovan g. Ivan Bergant, župni upravitelj na Igu pri Ljubljani.

Za dekane lavantinske škofije so bili imenovani dosedanji dekani upravitelji: g. Jakob Bohak za dekanijo Laško, g. Jože Krošl za dekanijo Zavrč, dr. Jožef šendorfer za Maribor, desni breg, g. Miloš Turk za Gornji grad, g. Ivan Vodeb za Videm ob Savi.

G. Pavel Gril, župnik v Šoštanju, se je odpovedal župniji in bil upokojen. — G. Franc Klasinc, vikar pomočnik na Prihovi, je postal istotam župni upravitelj. — Šoštanjski župnijski upravitelj je postal dosedanji tamkajšnji kaplan g. Jožef Vesenjaki. Soupravljal bo tudi župnijo Zavodnje. — G. Janez Rožman, do sedaj župni upravitelj v Zavodnjah je bil razrešen službe na lastno prošnjo. — Župnik na Prihovi g. Anton Kocjančič se je odpovedal župniji in je bil upokojen. — Kaplan pri sv. Mariji v Mariboru je postal p. Ladislav Pintar OFM. — Kaplan iz Dravograda g. Anton Šaruga je odšel kaplanovat v št. Ilj v Slovenskih goricah, na njegovo mesto v Dravograd pa pride g. Viljem Šolinc, doslej duhovni pomočnik na Prihovi. — Salezijanec g. Franc Vogrinčič je bil imenovan za vikarja namestnika na Kapeli pri Radencih.

Še vedno je zaprt g. Ivan Kobal (goriška administratura), ki je bil ob-

sojen, da je dobival kot vohun vaticansko plačo v naturalijah. Dobival je namreč preko sobratov iz Beneške Slovenije zdravila za svojo bolezen.

Starši ribniškega župnika g. Alojzija Dobrovoljca so praznovali biserno poroko.

Umrli so: g. Tomaž Javornik, doma z Vrhnike pri Ljubljani. — 10. decembra je odšel v večnost g. Franc Časl, duhovni svetovalec in župnik v Šmartnem ob Paki. Rodil se je l. 1885 v Rečici ob Savinji. — Ob grobu godoviškega župnika g. Ivana Dežela se je od njega poslovilo 45 duhovnikov. — V mariborski bolnišnici je umrl g. Andrej Klobasa, upokojeni duhovnik. — Okrajno sodišče v Krškem je razglasilo za mrtvega g. Ivana Črnoga, bivšega upravitelja na Vidmu ob Savi. — R. i. p.!

ARGENTINA

ZAHVALA ZA SLOVENSKE DUHOVNIKE

G. Anton Presas, župnik v Moronu pri Buenos Airesu in generalni vikar pred kratkim ustanovljene škofije Morón, je „Duhovnemu življenju“, naši verski reviji v Buenos Airesu, poslal sledeče vrstice:

Republika Argentina je dežela bodočnosti; ne brez razloga jo sedanjí sv. oče visoko ceni in govori o njej z izrednim dopadenjem. Toda prav zadnje čase pretresa Argentino silen verski problem, kako pomnožiti število duhovnikov.

Pa se je zgodilo, da je božja Previdnost, ki vse sladko in krepko ureja, prav za te čase poslala k nam urejeno in delavno vrsto slovenskih duhovnikov, ki so uspešno in dostojanstveno spolnili praznino, nastalo ob pomanjkanju domačega klera.

Mnogi od teh duhovnikov so doma nekaj pomenili; imeli so visoka mesta v domači hierarhiji in bili so izredno delavni na vseh področjih javnega življenja. Tu pa so jih zadela le mesta drugotne važnosti, če smemo sploh v božjem kraljestvu govoriti o razdelitvi mest.

Jezik in navade njihove rojstne de-

žele so zelo različni od tukajšnjih. Pa so se tako potrudili in hitro prilagodili okolju, tako da danes pridigajo v izbranih in vsem razumljivih besedah. Sprejeli so to deželo za svojo in delujejo, kot da bi bili v domovini.

Ogromno je dobro, ki ga je deležna dežela po teh duhovnikih. V kako silno zadrego bi prišli tukajšnji škofje, če bi se čez noč vsi ti duhovniki vrnili domov! Polni vneme so pri pouku katekizma, v spovednici, pri obiskih bolnikov. V vsem, kar se nanaša na Boga in dobro duš, so polni resnobe in dostojanstvene drže. Ne smejo si delati kakih rožnatih utvar za bodočnost, kajti kot tujci verjetno nikdar ne bodo prišli do važnejših javnih mest.

V moronski škofiji živi velika skupina Slovencev, ki polni tukajšnje cerkve in vabi domačine s svojim zgledom k posnemanju. Tudi duhovniki slovenske krvi so v tej škofiji številni. Njih pomoč je naravnost izredna.

Zato je moronska škofija, v želji, da se zahvali tem duhovnikom in temu ljudstvu za vse izkazane dobrote, povabila lani za praznik Razglašanja Gospodovega v svojo sredo ljubljanskega škofa mons. dr. Gregorija Rožmana, da je opravil daritev sv. maše na veličastnem oltarju Marije Brezmadežne in Srečnega Pota. Škof dr. Rožman, res pravi gospod tako glede svoje ljudomilosti kot svoje drže, trenutno duhovno oskrbuje slovensko skupnost, razpršeno po vsem svetu, potem ko so ga preganjali komunisti in je moral nastopiti pot izgnanstva.

Bila je za Morón velika čast, da ga je mogel imeti nekaj ur v svoji sredi in tako izvršiti eno izmed del krščanskega usmiljenja: popotnike sprejemati. Kajti popotniki so vsi tisti ljudje, ki danes zapuščajo zaradi vere svojo rojstno deželo.

Ne bi bilo težko zame, da omenim slovenske duhovnike, ki delujejo polni vneme v naši moronski škofiji. Brezmadežna Devica Dobrega Pota, naša nebeška patrona, naj jih za vse napore bogato poplača in jih pripelje nekega

dne v varen pristan. Vendarle, zdi se mi prav, da omenim en primer.

Ni še dolgo, kar je bila ustanovljena v Moronu nova župnija. Za njen nastanek ima glavno zaslugo duhovnik Anton Škulj. Ko je prišel ta duhovnik pred dvema letoma na sedanji kraj, je našel ljudi razdeljene v dva nasprotna si tabora. Sicer je res, da ga niso kamenjali, toda zato pa se je zgrnila nadenj strašna netvihta hudobnih jezikov. Omenjeno predmestje je bila prava Kalvarija in nihče, komur so to mesto ponudili, ni hotel pred g. Škuljem tam ostati. Toda dobri gospod Tone Škulj, vojak v zadnji vojni, je to bombardiranje tiho prenašal in vzdržal dot konca. In je bitko dobil. Danes je to predmestje osvojeno za Boga, zakramentalno življenje narašča in katekizem se redno poučuje. Že ima nova župnija tri kapele in navdušenje za Cerkev je vedno večje. Nihče si pred časom ni mogel misliti, da bo ta duhovnik enkrat župnik te nove župnije. Uspelo mu je namreč spreminiti v prijatelje in ti so mu potem pomagali pri gradnji novega svetišča.

Gotovo se je ta čudež zgodil predvsem po pomoči Srca Jezusovega, saj je g. Tone Škulj takoj ob svojem prihodu v novi kraj začel s širjenjem te pobožnosti. Potem ima pri tem zasluge Najsvetejša Devica, katero časti sedaj ves kraj z nepretrgano vrsto svetih rožnih vencev. Na tretjem mestu je treba dati priznanje moronskemu škofu, mons. Mihaelu Raspantiju, ki je na fin način in z dobroto odločil sporno zadevo in jo rešil. Priznanje zasluži tudi gospa Ana Parancone in vsa njena družina, ki je neumorno pomagala pri izvedbi načrtov. Tudi imajo zasluge dobri verniki, ki ljubijo Boga; in končno set je treba zahvaliti tudi slovenskemu misijonarju Baragi, ki je umrl poln kreposti v sluhu svetosti in čigar podobice je g. Škulj stalno delil med ljudi s prošnjo, da Baragi priporočijo zadevo nove fare.

Menim, da sem že napisal dovolj. Namen, ki sem ga imel s pričujočimi vrsticami, je bil izreči javno zahvalo ljubljanskemu škofu mons. dr. Gregoriju

Rožmanu, da je dal te odlične duhovnike nat razpolago naši državi, prav tako pa zahvaliti se tudi vsem tistim duhovnikom, ki delajo za duše na naših marijanskih tleh v Moronu.

Na obisku pri rojakih v Argentini. Kakor vsako leto je tudi med letošnjim poletjem g. direktor Anton Orehar obiskal slovenske rojake v notranjosti republike, duhovnike in laike. 12. januarja je bil med slovenskimi letoviščarji v Slovenski počitniški koloniji pri g. dr. Rudolfu Hanželiču v kraju Dolores pod Kordobskimi planinami. Tam se je g. direktor tudi sam mydil nekaj dni na oddihu. 19. januarja je bil v Córdoba pri sestrah sv. Petra Klaverja, kjer je tudi sestra slovenskega misijonarja g. Kopača. Na poti iz Córdoba v Mendoza je obiskal Slovence v San Luisu. V Mendoza je prišel 26. januarja. Od tukaj se je podal k slovenskim sestram v San Lorenzo pri Rosario, kjer je bila preobleka kandidatinj. Na svečnico je bil pri Slovencih v Rosario. Povsod je imel za Slovence mašo in pridigo.

P. Ivan Caserman S. J. je prestavljen iz nadškofijskega semenišča v Buenos Airesu v kolegij „Maximo“ v San Miguelu kot pomočnik rektorja.

G. Jošt Martelanc, kaplan v stolni župniji v San Luisu, je odpotoval v Severno Ameriko, kjer bo prevzel kaplansko mesto v slovenski fari sv. Vida v Clevelandu. Ker je hotel spoznati malo bolj Južno Ameriko in obiskati rojake na tem kontinentu, je potoval proti USA z vlakom preko Bolivije, Peruja, Ecuadorja in Colombije.

G. Janez Grilc, do sedaj osem let kaplan v Bragado, prov. Buenos Aires, je odpotoval v Venezuelo, kjer se bo posvetil dušnemu pastirstvu med slovenskimi naseljenci.

G. Jože Košiček, ki s tolikim uspehom duhovno oskrbuje rojakom dobro poznano bolnišnico Fernandez, je 11. marca izpolnil 60 let. Čestitamo in še na mnogo višjih življenjskih jubilejev!

G. Franc Kolenc je 27. marca v družbi sobratov in prijateljev slavil svojo šestdesetletnico. Želimo mu še veliko let uspešnega duhovniškega življenja!

AVSTRALIJA

G. dr. Ivan Mikula, ki že dalj časa vrši dušnopastirsko službo med slovenskimi rojaki v tej deželi, je iz dosedanjega službenega mesta v Perthu premeščen v veleno mesto Sydney, kjer živi večje število slovenskih izseljencev.

AVSTRIJA

Novomašnik g. Janez Markic.

26. januarja je pel slovesno novo mašo v domači župniji v Globasnici v Podjuni.

Gospod novomašnik je bil rojen dne 8. februarja 1933 pri Jožapu v Mali vesi pri Globasnici. Ljudsko šolo je obiskoval v Globasnici, gimnazijo na Tanzenbergu, bogoslovje v Celovcu. V bogoslovju je bil ves čas duša kulturnega udejstvovanja slovenskih bogoslovcev v Celovcu. Bil je najprej tajnik nato pa predsednik Akademije slovenskih bogoslovcev na Koroškem.

Na priporočilo celovškega škofa ga je 12. januarja v ljubljanski stolnici posvetil v mašnika g. škof Anton Vovk. Ljubljanski bogoslovci so mu pred povratkom na Koroško priredili lepo poslovlilno slovesnost.

Pri novi maši je pridigal g. Cvetko iz Medgorij. Pri omizju pa so ga podravili: V imenu Narodnega sveta dipl. trg. Janko Urank, v imenu novogoriškega škofa g. dr. Premrov, gospoda prošta Trabesinger in Brandstätter, gospodje župniki Cvetko, dr. Turnšek, Kristo Srienc, Jožef Picej in kanonik Schröer iz Gospe Svete.

Na priporočilno pismo celovškega škofa ga je sprejel v administraturo Nove Gorice prevz. apostolski administrator g. dr. Mihael Toroš. Novomašniku čestitamo, ker je znal premagati tolike težave na poti do duhovništva in mu želimo veliko božjega blagoslova pri delu!

G. Jože Picej, župnik v šmihelu pri Pliberku, obhaja letos svojo petdesetletnico in srebrni mašniški jubilej. Čestitamo in na mnoga leta!

ČILE

G. Franc Kupljenik, do sedaj devet let kaplan v Angolu, je postal župnik v Purenu. Njegov naslov je: Casilla 2, Purén, Chile.

G. dr. Anton Trdan, ki že deset let deluje v škofiji Rancagua in je zelo zaposlen na različnih področjih (kaplan na estanciji Aculeo, član cerkvenega razsodišča, pouk verouka na petih šolah), je bil imenovan za šolskega nadzornika za verouk v severnem delu škofije.

V Cura Cautinu so trije slovenski duhovniki. Župnik je g. Janez Mohar, kaplana pa gg. Andrej Pogačar in Franc Okoren.

ITALIJA

Sobratje v Beneški Sloveniji so spet izpričali solidarnost na zadnjem procesu v Vidmu. Tokrat jim je Bog naklonil zmago v pravični stvari. Pred leti sta dva italijanska časopisa (Friuli liberale in Arena di Pola) prinesla članek časnikarja Manzano, ki napada g. župnika Angela Kračino iz Sv. Lenarta v Benečiji, da je protitalijanski eksponent, ker govori v cerkvi tudi v domačem slovenskem narečju. G. Kračina je časnikarja tožil in razprave so se vlekale v nedogled. Proces se je pretvoril v proces proti rabi slovenskega jezika in proti Slovencem, ki se tam držijo že tisočletja. Zdaj pa je le prišlo do sodbe, v kateri so bili časnikarji obsojeni na pet mesecev zapora. Tega uspeha v tako težavni in neenaki borbi za pravico in dobro ime se sobratje ob Nadiži veselijo. K uspehu je čestital g. Kračini tudi videmski nadškof in mnogi prijatelji.

Kakšne so razmere v videmskem velikem semenišču, pa označuje to, da je le spiritual omenil, da je g. Kračina dobil zadoščenje. Vsi bogoslovci razen slovenskih pa so prepričani, da je po tej razsodbi jasno, da v Italiji ni več pravičnosti.

V videmskem velikem semenišču je zdaj pet bogoslovcev iz Beneške Slovenije. Eden je decembra prejel diakonat

in bo letos posvečen. To je g. Kavčič iz župnije sv. Lenarta. V malem semenišču so zelo strogi s slovenskimi gójenci. Kakor hitro ne more kdo plačati vzdrževalnine, mu pošljejo opomin in če ne more plačati, ga pošljejo domov. Veliko dobro delo naredi, kdor more tistim semeniščnikom kaj pomagati, ki so iz revnejših družin. Darove v ta namen naj bi poslali poverjenikom „Omnes unum“.

Slovenski duhovniki v papeškem zavodu Russicum so spet izdali zbornik Kraljestvo božje. Letos je vsebina pestrejša in bogatejša.

V juliju poroma 1000 Slovencev iz Italija in Avstrije v Lurd. Romanje bo vodil prevzvišeni g. škof dr. Gregorij Rožman.

G. Jakulin iz Kravarja je januarja misijonaril po Siciliji. Lansko leto je bil v Africi.

G. dr. Pavle Robič, tajnik Slovenskega socialnega odbora v Rimu in zastopnik slovenskih izseljenskih dušnih pastirjev pri Konzistorijalni kongregaciji, je 18. januarja dopolnil petdeset let življenja. Čestitamo!

G. Karel Reja, župnik v Rupih v Vipavi, je pred kratkim dopolnil sedemdeset let. Naj ga Bog ohrani še mnogo let!

G. Radko Rudež DJ je 6. februarja odpotoval v misijone v Rodezijo v Južni

Afriki. Želimo mu veliko uspeha pri misijonskem delu!

G. Jože Vidmar iz Gorice je za božič misijonaril po Koroškem. Imel je misijon v Radišah in v Medgorju.

KANADA

G. Mirko Renner je naredil doktorski izpit na univerzi v Toronto. Za disertacijo je predložil tezo „Človek v miselnosti Elizabete Langgaesser“. Čestitamo!

ZDRUŽENE DRŽAVE

V Lemontu sta drug za drugim umrli slovenska frančiškanska patra Kazimir Zakrajšek in Aleksander Urankar. Prvi je umrl 27. januarja, drugi pa 9. februarja. O obeh prinašamo v tej številki posebna članka. Naj počivata v miru!

P. Odilo Hanjšek OFM bo vodil romanje Slovencev iz Severne Amerike v Lurd in Fatimo.

„Ave Maria“, slovenska verska revija, proslavlja letos 50-letnico. Glej poseben članek o tem jubileju!

P. William Korenchan, sin slovenskih krščanskih staršev, je v kraju Cicero 29. decembra pel novo mašo. Je član kongregacije sv. Kolumbana.

Po katoliškem svetu

CERKEV POD GOMULKO

Oktober 1956 je Gomulka izjavil, da se bo boril za solidarnost s socialističnimi deželami, zbranimi okrog ZSSR, dalje proti možnosti zopetne vzpostavitve kapitalističnega režima, za nacionalno suverenost ter za zgraditev socializma v skladu s svojimi pogledi. Po več kot enem letu je treba ugotoviti, da je res v notranji in zunanji politiki njegova vlada neodvisna. Na znotraj je naredil nekatere korake, ki so vzbudili ostre kritike v sovjetskem tisku kot n.

pr. opustitev nasilne kolektivizacije dežele. Sovjetski generali, ki so kontrolirali poljsko armado po vseh četah, so bili spet odpuščeni. Ton parlamentarnih debat, dalje debat v poljski komunistični stranki in polemike po tisku kaže, da Poljske, čeprav je še daleč od demokracije zahodnega tipa, vendar ni mogoče več imeti za satelitsko državo.

Cerkev na Poljskem ni več molčeča. Cerkev v običajnem smislu besede. Ni ne škofov ne duhovnikov po ječah. Po-

seganje države v imenovanja na cerkvene službe ni večje, kot je to na splošno predvideno v konkordatih. Škofi se imenujejo in nastavljajo na Poljskem, svoboda bogočastja ni ovirana, katoličani uživajo svobodo združevanja in izražanja, ki je lahko v očeh zapadnjakov še močno nezadostno, ki pa pomeni znaten napredek z ozirom na položaj pred oktobrom 1956 in z ozirom na položaj v drugih deželah „ljudske demokracije“. Fakultativno poučevanje verouka je bilo spet uvedeno v javnih šolah, včasih ne brez trenj. Prvič po dolgem času so se zastopniki poljskih katoličanov (ne tistih iz organizacije „Pax“) udeležili uradno mednarodnih katoliških kongresov. To ni verska svoboda, kot si jo Cerkev želi, kjer bi obstajala KA, katoliška mladinska gibanja in kongregacije, ki poučujejo mladino. Ni pa več preganjanja, pa tudi ne dušitve z molkom. Na Poljskem se Cerkev nahaja v izrednem in morda le začasnem položaju: gre za dejansko koeksistenco z režimom, ki se še vedno izdaja za materialističnega in brezbožnega.

Če ni mogoče zanikati ustalitve položaja poljske Cerkve, je vendar še mnogo problemov, zaradi katerih bodo mogli še nastati konflikti med Cerkvijo in državo:

Če trdi komunistično časopisje, da je zopetna uvedba verouka v javnih šolah dala povod nestrpnosti in fanatizmu na račun otrok, ki ne hodijo k verouku, se pa katoličani spet pritožujejo nad upravnimi ovirami, na katere naleti v nekaterih primerih dejanska izvedba nove zakonodaje v tem predmetu. Bilo je rečeno, da bo neobvezno poučevanje verouka v šolah, kjer bodo starši otrok izrazili to željo. Sedaj pa je, kakor trdijo katoličani, mnogo administrativnega naganjanja. Navajajo kot zgled šolo v Olztynu, kjer upraviteljstvo pripušča k verouku le otroke staršev, ki niso zahtevali verouka.

Kljub mnogim prošnjam in posredovanju katoliških parlamentarcev prosvetno ministrstvo načrtno odklanja redovniškim kongregacijam dovoljenje, da bi odprli šole, kljub temu, da gre za

učne zavode, ki jih Poljska nujno potrebuje.

Prav tako zahtevajo katoličani — bolj ali manj uspešno — vrnitev redovniških kongregacij v njih stare hiše, iz katerih so bile izgnane v Stalinovi dobi.

Zahtevajo večjo svobodo za publikacije katoliške univerze v Lublinu; zahtevajo ponovno ustanovitev pravne in socialno-ekonomske fakultete na tej univerzi, ki sta bili ukinjeni pred nekaj leti z vladno odločitvijo.

Pred dvema leti je poljska vlada ukinila teološko fakulteto na krakovski in varšavski univerzi in ju je zlila v novo Teološko akademijo, ki je pa katoličanom nezadostna. Potegujejo se za obnovitev obeh fakultet, pa do sedaj brez uspeha.

Problem katoliškega dobrotelnega društva „Caritas“ še nikakor ni rešen. Episkopat zahteva obnovitev te organizacije; vlada pa dovoli le neke vrste skupno vodstvo. Mnogo katoličanov misli, da bo rešitev tega vprašanja kriterij za bodoči razvoj odnosov med Cerkvijo in državo na Poljskem.

Končno zahtevajo katoličani večjo svobodo tiska. Prosijo dovoljenje za izdajanje katoliškega dnevnika in podčrtavajo, da se „Słowo Powszechne“ glasilu skupine „Pax“, ne more potegovati za to oznako.

KAKO UNIČITI CERKEV?

Važna poljska komunistična literarna revija „Nova kultura“ je pred nedavnim objavila članek Tadeusza Pluzaskega, v katerem le-ta trdi, da je protiverska agitacija na Poljskem rodila diametralno nasprotno sado, kot so jih komunisti čakali. „Z izzivanjem milijonov vernikov smo povzročili,“ pravi omenjeni člankar, „da je na Poljskem spet oživila vera do stopnje, kot ni bilo tega dolgo opaziti. Do sedaj indiferentne mase ljudstva so reagirale in spet postale prepričane o silni važnosti verskih stvari... Katolicizem izrablja vse možnosti, da se vmešava v smeri modernega laičnega mišljenja... Nihče se ne bori tako učinkovito in tako nav-

dušeno za uresničitev gesel francoske revolucije — svoboda, enakost, bratstvo —, kot katolicizem. Nihče bolj kot on ne poziva k napredku in toleranci... Edini način, kako uničiti katoliško Cerkev, je ta, da delamo za intelektualno izolacijo katoliškega gibanja... Verski duh hitro zamre v indiferentnem ozračju... Masa indiferentnih — in ne borič brezboštva — pripomore odločilno k sekularizaciji..."

NOVA VATIKANSKA RADIO-ODDAJNA POSTAJA

Dnet 27. oktobra je Pij XII. blagoslovil nove naprave vatikanske radijske postaje pri Santa Maria di Galéria, ki zavzemajo 400 ha (20-krat toliko kot vatikansko mesto), 20 km severno od Rima. Prvim napravam, ki jih je otvoril Pij XI. 11. februarja 1931 (7 vseh smernih anten), se priključuje sedaj cela mreža anten v obliki niti, pritrjenih na 24 kovinskih stolpih. Da morejo doseči katerokoli točko zemlje, so stolpi postavljeni v treh oseh, 120° vsaksebi (zahod, severovzhod, jugovzhod). Vsak teden odda vatikanska postaja 243 različnih četrtinskih oddaj v 28 jezikih. Nedeljska tiha masa v zahodnem obredu ob 9.30 in liturgija v vzhodnem obredu ob 10.30 ter koncert ob četrtkih so edine oddaje, ki ne pripadajo nobeni posebni jezikovni sekciji.

MADŽARSKA VLADA SNUBI CERKEV

Oktober lanskega leta so madžarske oblasti objavile, da bo Cerkev prejela od vlade nove podpore. Pogodba iz l. 1950 je predvidevala namreč za l. 1957 in naprej zmanjšanje državne podpore Cerkvi do 31. decembra 1958. Izredne subvencije, ki bodo podeljene Cerkvi do 31. decembra 1958, imajo namen odte-

tati to predvideno zmanjšanje. Radio Budimpešta je objavil izjavo, ki sta jo podpisala nadškof iz Kalocsa, mons. Groesz, in predstavnik urada za bogočastje v madžarskem kulturnem ministrstvu, Imre Miklos. Izjava pravi: „Izredna podpora madžarske vlade Cerkvi na prošnjo škofov je nov dokaz, da so se odnosi med državo in katoliško Cerkvijo izboljšali.“ Madžarski katoliški episkopat se v tem besedilu zahvaljuje vladi in zagotavlja, „da bo podprl z iskrenim patriotizmom“ napore za zopetni dvig naroda s pomočjo prijateljskih držav in sodelovanju z delavci.

Budimpeštanski radio je obenem pojasnil, da je bil namen teh podpor ta, da obdrže na primerni ravni plače madžarskega klera.

PESEM IN KOMENTAR

Po odmetu prvega umetnega satelita je italijansko komunistično glasilo „Unità“ objavilo to-le pesem Salvatorija Quasimoda:

„V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo,

potem je točnega dne obesil luči po nebu

in sedmi dan si je odpočil.

Po milijardah let

je človek, ustvarjen po njegovi podobi in sličnosti,

ne da bi se kdaj odpočil,

s svojim laičnim umom

brez strahu znotraj jasnega neba

neke oktobrske noči obesil druge luči,

enake tistim, ki so krožile

po stvaritvi sveta. Amen.“

Guareschi komentira: „Naravno: človek ima „laični“ um, medtem ko Bog le klerikalnega in zato omejenega... To je jasno: stara konfesionalna luna je gotovo slabša kot laična luna, ki so jo pogнали Sovjeti v nebeško globočino..."

Izdaja: Konzoreij (Gregor Mali). — Urejuje: uredniški odbor (dr. Ivan Ahčin, Rivadavia 234, Adrogué FNCR, prov. Buenos Aires, Argentina). — Uprava: Stanko Skrbec, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina. — Tiska tiskarna Salguero, calle Saiguero 1506, Buenos Aires, Argentina

